

ఇందుమతీ పరిణయము.

ఇదియొక చక్కనికావ్యము. అజమహాబాబుకు వివాహపు కథ. సుప్రసిద్ధుడైన కుమార్ రాజుటి మహాకవి ప్రణతిము. శ్రీనరసింహాపు గాయాత్రిము. తిరుపతి వేంకటేశ్వరమఠము ద్వారా పరికరము.

వెల రూ. 0—10—0.

ఆంధ్రపుస్తక భాండారములకెల్ల నుచిత యుగను తదితరులకు వైమూల్యమునకును బంపిండును.

వలయువారు :—

**THE HEAD CLERK,
Munsur Estate,
NUZVID. (Kistna Dt.)**

నివాసినచో బడయగలరు.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు ములభ్యమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటే చవుకగా నమ్మవారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది		13-8-0
మట్టరకం స్ప్రింగు		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము		16-8-0
(సింగిలు)		
బీరువలు-8x4 అడుగులు		17-0-0
డిటో 5x8 1/2 28-0-0	డిటో పేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది		8-8-0
కాక్టూలగుల్లో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.		

పి. ఎస్. పొన్ను స్వామి పిల్లె అండుసన్
రాబిల్స్ మేకర్స్ 41/42 రాటన్ బజారుకిది, మదరాస్

నర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనానికి ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వకుల ఆతిథ్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుడు కత్తము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బిణియొగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును కుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును కాలియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలగు నాశనము చేయుటలో సంజీవనానికిది. "నర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ

16కృష్ణపు మొదలిపిది, తిరువల్లిక్కోనే మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డ సులు వగ యి రా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గాని తేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారులో, వారపత్రిక చందాదారులో వాగినయెడల చాలసులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగ బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రింపించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపిన యెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రెండు ప్రక్కలును జిలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుమర గాకాయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. సం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వార పత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పు తోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంప వలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబుతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

భవిష్యత్.

జన్మ పత్రిక.

తమ జీవిత జనన సంవత్సరము, మాస్, తిథి, వార, జననకాలముల జక్కగా వ్రాసిపంపినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును నిరధరుచుకొని జనన కుండలీ - అంశ కుండలీ మహాదళ మొదలగునవి చేర్చి శిశువునకు జన్మనక్షత్రదోష బాలార్చన, దోషము మొదలగునవి ముండినంత తత్సరిహరమై శాంతి దానాదులంజేయుక్రమమున్ను మాతాపితృార్చనను విచారించి శిశువునకు నిక ముండు నిస్తవ సంవత్సరములలో నిట్టిగండములవలె రాగల విషయమును శిశువుయొక్క ఆయుష్షప్రమాణ విషయమునుసహా విశదముగా వ్రాసి జన్మపత్రిక సిద్ధపరిచి పంపెదము.

బాలగ్రహ నివారణ మహాయంత్రము.
ఈ మహాయంత్రము నొక వెండితామరతో జేర్చి భద్ర పరిచి జీవితము గట్టిపడే గొలి సంవత్సరముల వరకు రాగల బాలార్చనము ఖండితముగా, పరిహారము గాగలదు. మరియు నీయంత్రము బిడ్డలచే నిట్టిలకు కట్టినచో సుందీ ము లేక సంతానము కలుగుక, పరిహారము చేసి చూడుదు బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోచేరి జన్మపత్రిక వెల రూ 2 విలాసం — పి ఫోచ్ ఎ సిద్ధం — హరపాపాణి (జిల్లా బల్లారి)

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మాధవనిదానము:— సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు మిగుల సుపయోక్తమగు గ్రంథము. వెల 3-0-0
2. పథ్యాపథ్యము:— ప్రతిరోగమునకును పథ్యములను అపథ్యములను అగు వస్తువులను బోధించును. వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0

3. ఆయుర్వేద పరిభాష:— మరదుల జేయుటకును వానిలోగల వస్తువుల భేదముల దెలిసికొనుటకును వాని కూనికల నిర్ణయించుటకును ఉపయోగించు నిట్టిగ్రంథ మిది వరకు లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0

4. అగస్త్యవైద్యము:— దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్రదాయముల దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

5. వస్తీకర్మ:— పిచ్చికారితేయు విధమును దీనివలన బోవువ్యాధులను దెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0

6. శిల్పశాస్త్రము:— దానినధ్యసించుక్రమము, శస్త్రచికిత్సా స్వరూపము, మొదలగు వానిని దెలుపును. చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

7. ఆయుర్వేదము:— ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనత అందలి భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగ దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

N. B. మాగ్రంథమాలలో ముద్రితము లైట్టియు కాబోవు నట్టియు, గ్రంథముల నన్నిటిని కొనువారు చందాదారులుగా నెంచబడుదురు. అట్టివారు దరఖాస్తుతో 0-2-0 పంపవలెను. లేదా, పి. పి. తో వసూలుచేయబడును.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీకర్చులు కొనువారే భరించవలయును. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఆయుర్వేదాశ్రమం. బార్బిటో, మదరాస్.

కండ్లకుచలువజేయును.

మొదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి దెలియకుండుట కుపాయ మేమి.

అమృతాంశులక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోట్లను, తలనొప్పులను, మొదడునండలి వేడిమిని, అన్ని విధములగు తలనొప్పులను, నిజముగ అనేకులకు మాన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా పరులకు ప్రాణమిత్రము.

వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రూ. 8-0-0.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీ వేరు.

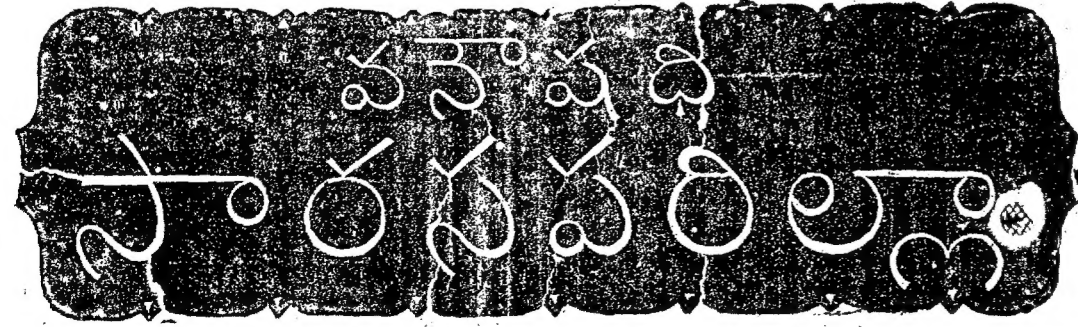
కోరువారికి క్యాటలాగు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులు,

పి. వి. యస్., పి. యమ్. బి.,

ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాస్.

అధికముగా కోరువారు సమీపముగ రైలు స్టేషన్ దెలుపవలెను.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మయు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాలవాయువుపోట్లు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక నీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండునీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. నీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪ ఫనస్వాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పొగయోడల రాక పోకలు.

చెన్నపురి నావాశ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ జూలై నెల 4 వ తేది

ప్రముఖ పేరు.	బయట దేశీయ ఫలము.	తేది.	పోయెడి ఫలము.	తేది.
విరివా	కలకత్తా	2	బొంబాయి	౪
క్లస్ ఫార్ క్యు	లివర్ పూలు	5	కలకత్తా	4
సుటిలిజ్	కలకత్తా	3	డెమెరా	4
టాగో	ప్రెస్టియెయో	1	కలకత్తా	4
మాల్దా	కలకత్తా	3	లండను	4

రానున్నవి.

బీగము	బొంబాయి	1	కలకత్తా	1
బహదూరు	కలకత్తా	1	బొంబాయి	2
తెలంగా	సుయజ్	2	కలకత్తా	4
మక్కిన్ టామ్	కోను	4	లండను	7
గ్రచ్చర్	ఆస్ట్రేలియా	5	కలకత్తా	5
కోబాటో	జేమైన్	6	కలకత్తా	8
సుజేవర్	బొంబాయి	4	కలకత్తా	4
ట్రీప్టు	కలకత్తా	6	ట్రీప్టు	7
ఫ్రన్ కెన్ ఫె	ఆంట్యర్స్	7	కలకత్తా	9
కారోబా ల్యు	ప్రెస్టియెయో	8	ప్రెస్టియెయో	9
నివాసా	కలకత్తా	10	లండను	11
ట్రాన్ టెన్ ఫె	ప్రెస్టియెయో	10	కలకత్తా	10
నూమిడియల్స్	ట్రీప్టు	11	రంగూన్	11
అంకూడి	కలకత్తా	12	నెటాలి	13
టాండా	లండను	12	కలకత్తా	14
బానున్	ఆస్ట్రేలియా	15	కలకత్తా	15
అంలూటి	నెటాలి	26	కలకత్తా	26

ఈ తేదీలలో కొంచెము మార్పుచేయును.

వాతావరణ నిధి

1914 సం॥ జూలై నెల 4 వ తేది

ప్రదేశములు.	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.	వర్ష పాతము.		
		గ్రా. ఉష్ణోగ్రత.	ఫా. ఉష్ణోగ్రత.	మొ. ఉష్ణోగ్రత.
గోపాలపురము	29.515	84.7	76.1	29.93
వాల్తేరు	29.552	90.2	80.9	12.87
కాకినాడ	29.588	92.6	82.5	8.78
బందరు	29.615	97.8	80.1	5.97
గుంటూరు	...	97.5	84.0	5.07
నెల్లూరు	29.642	102.0	82.4	3.38
న్యూడూ	29.688	101.7	83.3	0.08
కడపూరు	29.720	99.5	81.8	3.68
నాగపట్టణము	29.714	98.3	81.9	2.12
కొలంబూ	29.794	85.4	76.2	28.64
తిరువనంతపురము	29.793	80.7	74.5	0.14
కొచ్చికా	29.974	84.7	73.3	1.11
కలికోట	29.763	79.1	73.7	0.85
మంగళూరు	29.765	84.3	72.0	1.68
బొంబాయి	29.607	88.0	81.4	0.02
హైదరాబాదు	29.607	89.2	74.0	11.00
అనంతపురము	...	92.0	76.1	3.47
బళ్లారి	29.641	91.2	77.1	2.11
కర్నూలు	29.667	95.5	78.6	3.43
కడప	29.681	99.1	78.6	7.15
దెంగుళూరు	29.742	63.3	66.8	9.13
కొడైకనాలు	22.681	65.2	52.7	0.17
ఉదకమండలము	22.939	57.5	51.2	0.18
కోయంబుత్తూరు	29.741	59.4	70.0	0.05
కెల్లూరు	29.689	96.4	80.4	6.18
సేలము	29.747	96.0	74.1	8.01
తిరుచనాపల్లి	29.737	99.5	81.2	2.67
పుదుకోట	29.726	98.1	81.9	5.46
మధుర	29.718	97.1	81.0	4.77
తిరునల్వేలి	0.13

డక్కనులోను ద్వీపకల్పము పథమున భాగమునందును వాయుభారము కొంచెము తగ్గినది. శూన్యతీరమున కొంచెము వృద్ధియైనది. కావున వాయుప్రచారమునం దంతగా మార్పేమియులేదు. మలచారులో తప్పు మిగిలినచోట్ల పడచుటనుండి నైఋతిభాగపు తీరమున గాడ్పులు వీచుచున్నవి. మలచారులోను, దత్తమండలములందును, సర్పాడులలోను మధ్యమోష్ట పరిమాణము తగ్గినది. కల్పాటమునందు మార్పువిశేషము గాలేదు. నిన్నటితోజూచు చెన్నపురిలోను, నెల్లూరులోను 102 డిగ్రీలుండినది. రాజధానియందలి తూర్పు సగభాగమునందును వాయువు ఆటేయున్నది. మిగిలినచోట్ల చెయ్యి సామాన్యముగ గాని, కొంచెము హెచ్చుగ గాని కలదు. కర్నాటమునందు తప్పు మిగిలినచోట్ల మబ్బులుదట్టముగా గలవు. పడచుటవీరుక వన్ను విశేషముగా కురియుచున్నది.

నూచన:-న్న పవనము గాఢముగా నున్నది. అందు వలన పడచుటవీరుక వన్ను మధికముగా కురియుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు

విజయ విలాససభ:-నేటిరాత్రి 9, 30 గంటలకే సభివారు, విజ్ఞోయూ పబ్లికహాలులో గాలవనాటకమును బదర్శింతురు.

మద్రాసు వార్తాసమాజము:-ఆదివారమునాటి సాయంత్రము 6 గంటలకు నేటియరు పార్కు-వద్దనున్న సింగన్న చెట్టివీధిలోని చింతాద్రిపేట సెకండరీస్కూలు హాలులో ప్రాధానరు లక్ష్మీనరసుగా రుపస్థాపింతురు.

సవరన్ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:-ఈ ఆదివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు, చెంగుబజారు సామీప్యమందలి అన్నపిల్లవీధిలోని ఉపాసనామందిరము నందు పి. వి. చెలపతి రావు బి. ఏ. గారు రుపస్థాపింతురు.

అంతర్జాతీయ జ్యోత్సారణ సమాజము:-ఈ సమాజము నంద గృహులలో ఆదివారము ఉదయమున 8 గంటలకు యజ్ఞభంగం చేరిలో వై సమాజ భవనమున బ్రహ్మనంద స్వామి గారు సంఘోదేశమును జూర్చి యుపస్థాపించెదరు.

భగవత్ తత్వబోధకసభ:-ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు టంగసాలపేటి హిందూభియాజిక్ హైస్కూలులో పండిత టి.లక్ష్మణాచార్యులవారివలన ఉత్తరరామాయణమును కుశలవో పాఠ్యానము కాలక్షేపము గావింపబడును.

ఫిస్టిక్ ఎండిక్ సానైటీ:-రేపు సాయంత్రము 6 గంటలకు, 6 వ నెంబరు సుంకురామచెట్టి వీధిలోని సమాజ గృహమునందు ప్రయుత పి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు. ఈశ్వర ప్రాశ్నన సలిపి ప్రేమాప్రభావమును గూర్చి యుపస్థాపింతురు.

మహాభోగోపన్యాసములు:-రేపు ఆదివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు కొమలేశ్వరంపేటలో నున్న వాద్దాశ్రమములో రుద్రాకోటేశ్వరరావుగారు, హైందవనీతిశాస్త్రమును గూర్చియు, శాశ్వతమైన సకలమును గూర్చియు నుపస్థాపింతురు.

భగవత్ ప్రా ప్రసంగసభ:-ఆదివారమునాటి యుదయము 7 గంటలకు బార్డిటపురులో తొండమండలం హైస్కూలునందు ప్రభాకరదీత యందలి రెండవయభాగములో 19 వ శ్లోకమును గూర్చి పండిత. టి. లక్ష్మణాచార్యులు గారు ప్రసంగింతురు.

మహా జ్యోతిషకరసంఘము. హైసంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద నాట్టుపల్లెయార్ కోవిల్ వీధిలోని వసంతమండపమున ఆదివారము సాయంత్రము 8 గంటలకు, తిరుమల్లవయ్యలో నందలి వసంతోత్సవ సందర్భమున అరవపండితులగు టి. వి. లోకనాథ మొదలియారుగారు సోదరప్రేమను గూర్చి యుపస్థాపింతురు.

వృత్తాంతములు.

హైస్కూలు మహారాజాగారికి సర్. యిలియట్ కోల్చి నుగారు మందు గురువారమున పట్టాభిషేకము చేయుదురు.

కలకత్తాలో ఇటీవల నల్లముండు అమ్మకము జరిగినది. మొత్తముగా 1,574 నూపాయల ఖరీదుచెప్పినూ గడచిన మాసములో 1,680 నూపాయలు వచ్చినది.

ప్రసవకాలములో శ్రీలక్ష్మిగారు వృద్ధిచేయుటకును, చింతిల్లలను శ్రద్ధతో పెంచుటకును వెల్లెంగుడను ప్రఖ్యాత ప్రారంభించిన సంకల్పము వలన నింతవరకు 10, 500 నూపాయలు వసూలయినది. ఈనిధితో భూపాలు పీఠముగారు రెండు వేల రూపాయల నిచ్చియున్నారు.

నూటికి 3 1/2 నూపాయల వడ్డీమీద ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కావలసిన అయిదుకోట్లరూపాయల అప్పు మొన్న లభించినది. అంగీకరింపబడిన టెండర్లకు నూటికి 95 నూపాయల 9 ఆడాలభర యున్నది. కావలసినదానికి రెండవకోట్లకు మించిన సొమ్ము వచ్చినది.

వర్తక పత్రామిత కాళా సభ్యులగు మానీయరులు ఆర్. డబ్ల్యు. సెల్లనుగారు సిల్లానుండి నేడు బయలుదేరి 6 వ తేదీని డిల్లీ, 7 వ తేదీ మొదలు 10 వ తేదీవరకు బొంబాయి, 11 వ తేదీని పునా, 13 వ తేదీని బెంగళూరు, 16 మొదలు 18 వరకు ఉదకమండలము, 19 మొదలు 20 వరకు చెన్నపురిని దర్శించి డిల్లీవారు 23 వ తేదీని సిల్లాచేరుదురు.

అక్బరీహాజీ నాలుగు సంవత్సరముల కొక పర్యాటకుని వచ్చును. ఈ సంవత్సర మీ పంజాబ్ వచ్చినది. ఇందువలన హిందూదేశముయొక్క నానా భాగములనుండి మత్స్యకు వెళ్లు యాత్రికులు విశేషముగా నుందురు. జిడ్డాకు వెళ్లుటై బొంబాయినుండిదివరకే మూడున్నెమరులు బయలుదేరినది. హిందూ దేశమునుండి 20 మొదలు 25 వేల వరకు యాత్రికులు జిడ్డాకు వెళ్లుచునని చెప్పుచున్నారు.

హిందూదేశము నందు జూన్ 27 వ తేదీతోనంత మొందిన వారమున 750 మందికి బొంబాయిలోగల తగిలి 661 మంది మృతి జెందిరి. వీరిలో 79 మంది బొంబాయి రాజధానియందును, 1 చెన్నపురిరాజధాని యందును, 13 గురు బంగాళములోను, 37 గురు బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రములోను, 70 మంది గంధముక్త రాష్ట్రములోను, 342 పంజాబులోను, 112 మంది బర్మా రాష్ట్రములోను కలరు. మయిసూరులో 16 గురును, కాశ్మీరములో నొకరును చనిపోయిరి.

ఇంగ్లండులో శ్రీ స్వాతంత్ర్యవాదులు క్రైస్తవ నేనాలయములు, ఇంగ్లండు మున్నగు వానికి నష్టము కలిగించుచున్నందునకై ఇండించును నొక తీర్మానముచేసి, ఇందువలన మంజూల యెడ నీ సందిగ్ధావస్థయందు సానుభూతిని జూపవలయునని నూచించుచు పార్లమెంటు లోకరు బొంబాయి మునిసిపాలిటీ వారి కొక జాబు వ్రాసిరి. ఇండియావీరతనమువ్వారా నీ తీర్మానమును ఇంగ్లండునందలి వీరతనమువారికి పంపవలసినదని తూద నూచించుచున్నారు.

ద్వితీయాంధ్ర మహాజనసభ కార్యదర్శులగు వెల్లెంగుట్ల పిగయ్య పంతులుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- జూలై నెల 18 తేదీ శనివారం సాయంత్రము 6 గంటలకు యద్వైపు పునమందిరమున ద్వితీయాంధ్రమహాజన సభయొక్క లెక్కల వీరు ర్సనయు, ఆదాయవ్యయములను గురించియు నింక ముఖ్యమైన యితర సంగతులను చెప్పించుటకు ఆహ్వానసంఘముయొక్క సభ జరుగును. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులందరును రాగలందులకు ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

మనస్థానిక ప్రభుత్వమువారు గ్రామసీమలలో పారిక భ్యము సభివృద్ధిచేయు సుద్దేశముతో డిప్రీవ్లెట్లలో యభ్యుక్తులను సలహా నడిగి యున్నారు. మున్సిపాలిటీలోలోను యూనియనులలోను పారికభ్యమును సభివృద్ధి చేయుటకు కేసులు మొదలైనవి తోడగుచున్నవనియు తెగిన సిబ్బంది యేర్పడి యున్నదనియు గ్రామసీమలలో సభివృద్ధి సహాయముగా గాని సిబ్బందిగాని లేదనియు తెగిన సాధ్యముయొక యెడల ప్రజలు స్వయంకృషిచేయు తావులలో ప్రభుత్వమువారును దోడ్పడ నున్నారని ప్రకటించి యున్నారు. ఇదివరకు నెలల నెలల కెక్కువయైన ప్రజాసంఖ్యగల గ్రామములకు మంచి నీటి నూతని క్రెవింగును సభివృద్ధిచినాటి. ఆసుత్రములదిన చాలదనియు మురుగుడును గ్రామసీమల నుండియు ఇంక ప్రక్కల నుండియు దూరము చేయుటకును మలము-త్రాగి విస్మయమునకు తావులేదన్నచుటకును మరయిరే విషయముల పారికభ్యము నెలకొల్పుటకును ప్రయత్నములు చేయవలసి యున్నదనియు నుడిచి యిట్టిపనులకై యున్నట్టి కొన్ని గ్రామములలో పారికభ్య ప్రమాసమును తేల్పడెయింపుటకు నూచించి యున్నారు. ఈసమాజములు తమ సేవ చేయు పనికి వలసిన ద్రవ్యమును నంబాలుగ వసూలు చేయుచున్నారని, ఇట్టి స్వయంకృషి కనుబడు గ్రామములకు నానా సహాయములను ద్రవ్యమును ఇచ్చిసాయము చేయుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తెలియ చేయుచున్నారు. తద్వల్ల డిప్రీవ్లెట్లలో యభ్యుక్తులు కలహాల పంపవలయునను.

దుఃఖకరమగు నొకకథ.

జెయ్యి గుత్తి మిస్సెమ్మ పుత్తంతమ్మ.

కలహ మే ప్రధానము చేసికొనియుండు శ్రీస్వాతంత్ర్య వాదినల మొదల కరుణాశోక సానుభూతి రూపములగు మనో భావము లెన్నడును సాధారణముగ నుదయింపవు. కాని, నాటకములందు నేమక త్రేగను, పుత్రికాసంపాదకు రాలుగనండి యిరువది నాలుగోండ్ల బ్రాహ్మణమున కాలభర్తము నొందిన జోకొలవెండుగు గుడ్డియును నామెయొక్క జీవితమును మరణ సందర్భములును బరిశీలించినచో మనమనంబుల పైరసాతిలేకము చే నమిత వ్యాఖ్యలతములగు ననుటకు సందియములేదు.

ఈమె లండనునగరములోని జెర్మిక్ విధిలో నికయింట వియోజన విషముచే నుత్పినింది పడియుండెను. లారా యను మారు పేరుపెట్టుకొని, ఆయింట నొక యంతస్తునందీమె కాపురముండియుండెను. వెస్టుమిక్ డ్రుగందీమె మరణవిషయ మై జరిగిన విచారణలో, నీమె తల్లియు మిడిల్ సెక్సు పటాల మునకు నాయకుడుగ నుండియుండిన లేటుజాకజెయిట్ గుడ్డి గారి భార్యయునగు జోకొగడ్డి యనునామె తన కూతురు 1912 సంవత్సరమునకు దనతోగూడ కెన్నింగుటనుపేటలోని సెంటు ఆల్బన్సువిధిలో నివసించుచుండెనని సాక్ష్యము చెప్పెను. అధికారు లడిగిన ప్రశ్నలకుల బ్రతుకొత్తరముగ నీమె యిట్లని చెప్పబోదగను:—“వాల్యునుందు నాకుమార్తెయంద రిటో పాటుగ సాధారణముగ నుండలేదు. పట్టుదలతో గ్రంథ ము లనేకములు చదువుచుండెడిది. “సోఫిజిస్ట్” అనునేర బరగు సాంఘిక వాదవిషయమున ననుకూలాభి ప్రియములు కలపై తనకంటె దీనినిధియందుండు తనసోదరిన నేననునకు వై ధమును పాఠమును ధారపోసెను. పదునెనిమిదో వయసున శ్రీస్వాతంత్ర్యోద్యమము నందీమె కూడ బ్రవేశించెను. కాని ప్రస్తుతమున శ్రీస్వాతంత్ర్య వాదినలు చేయుచుండు తెరపున బ్రాగ్ధమందే యీమె కలహముల కను దుండగములకును బూనుకొనలేదు. ఇరువది యొక్క సంవత్సరముల వయసునవచ్చునకును నామాట నెవ్వి ప య నుండు నీమె యతిక్రమింపలేదు. నామెకు స్వాతంత్ర్యము కలి గెను గావున తన యిష్టము చొప్పున నుండసాగెను. “దుండగ ము లొనర్చునందునకేనా 1910-1912 సంవత్సరముల నడుమ నీమెకునాలుగుమార్లు దోమోరొపణముచేసి శిక్షవిధించిరి.” యని యధికారులకుగ గా తల్లి యిట్లని చెప్పసాగెను.

1910 సంవత్సరములో నీమెపై నేరమును మోపిరికాని, విచారణజరిగిన తర్వాత కేసు కొట్టివేయబడెను. నేనునలు క్లబ్బులో కిటికీలపులను బ్రద్దులు కొట్టినందునకై 1911 సం వత్సరములో నీమెకు వారముదినములు ఖైదువిధించిరి. కాని జరి మానామె త్తమును నేనే చెల్లించితిని. కావున నీమె ఖైదునకు బోలేదు. 1912 సంవత్సరము మార్చి నెలలో, బుద్ధిభ్రాంత్యముగ నప్తమున గలుగజేసినందునకై యీమె కారుమాసములు ఖైదు విధించిరి. అప్పుడప్పు మును మానివేయుచునని పట్టుపట్టి నాలుగు మాసములవరకును జైరసాలలోనుండెను. ఆదినములలో నీమెకు బలవంతముగ నన్నము జెట్టుచుండిరి. చెజసాలనుండి యీమెకు కచ్చినప్పుడు నేనీమెను ఇంటికి దీసికొనిపోయితిని. అప్పుడీమె మిగుల బబ్బునీతిలోనుండెను. తర్వాత 1912 సంవత్సరము లోనే, యీమె నాయిల్లు విడచిపోయి, బ్లూమ్స్బరీలో గదు లద్దెబడిసికొని కాపురముండబోయెను. “అచ్చట నీమెకు జీవన ‘మెట్టు’ అని యధికారి ప్రస్తావించెను. “నాటకములందు నేమము వేయుటవలన” నని తల్లి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “నన్ను విడచి పోయినవెంటనే లిజియం నాటకకాలలో నీమె వేషములువేయ నారంభించెను. ఈమె స్వార్థత్యాగపరయై జీవించును. తన జీవనమునకు గావలసినధనమును సంపాదించుకొన శక్తికలిగి యుండెను. నాటకమును విడచి యింటికిరావలసినదనియు; తనగిల్లిని నిలుపుకొనుటకు గాను వారమునకు 15 రూపాయల భరణము నంగీకరింపవలసినదనియు నేనీమెను బ్రోత్సహపరప బ్రయత్నించితిని. ఎట్టి కేలకయ్యగోని, మైత్రకారము భరణమును నుచ్చుకొనుచుండెను. ఈమె తమె తర్వాత సంవత్సరమునకు 1500 రూపాయలగునట్లు హెచ్చించెను. నామె తర్వాత నోండ్లో భవనములో నివసించుచోయి, యచ్చట నొంటింగన వాసుమచేయుచుండెను. అటుపిమ్మట గంధికాలము వరకు నాకీమె బొత్తిగా గనుపడలేదు. అందువలన నీమె జెర్మిక్ విధి లోని యింటికప్పుడు పోయెనో నేనెరుగను. కాని, నేనామెను దరుచుగ నావీధిలో జూచుచుంటిని. వ్యభిచారవృత్తిని మార్చి మీమె యవలంబించలేదు. మద్యపానముననో, ఏదోయొక పానియమునీమెయుపయోగించుచుండెట్లు వింటిని ఇ రియ- మద్యపానాకావో నాకు తెలియదు. ముందొకవిషయమైన, నాడివా

గిజై యీమె చాలకాలమునుండి మూలికల నుపయోగించు కొనటను నేనెరుగను. నేనెచ్చునుతగ్గించి నాకుమార్తెను నిర్బంధమునకు లోబరచియుంచుకలెనని చేతనైన ప్రయత్నముల నన్నిటిని చేసితిని. ఈయుద్దేశముతోడనే, యీమె జెర్మిక్ విధిలోనుండెననులలో నీమె నిద్రుల దైద్యశ్రీలచే బరికృ చేయించితిని. ఈమెను 16 సంవత్సరముల వయసున నొకమారు వైద్యులచే బరికృ చేయించితిని. అప్పుడీమెకు మనోదౌర్బల్య మునెకు వ్యాధియుండెనని వైద్యులుచెప్పిరి. నిజముగ నీమెకా వ్యాధి నివర్తింపలేదు. మెగమునంతయు మిగుల వికృతముజేసి వైదుకోసెను. “రాత్రులందు సమావేశముగ క్లబ్బులకన్న వైద నీమె వెల్లమందునట్లు మీకు తెలియునా” యని ప్రస్తావించి గా నందుకీమె యిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “వెల్లమందీ నట్టి నేమవింటిని. పోవద్దంటిని. కాని నామాట నామెనిలేదు. అదినములలో సంఘమునందలి యనేకు లీ క్లబ్బులకు బోవు చుండుట నే నెరుగదును. అంతట నేను లండనుకు పోయెదనని యీమెతో చెప్పితిని. మాయిద్దరకును సరిపడకపోవుటచే నే నిట్లు పోవలసినచ్చెను. ఇంతియకాక, ఆయోగ్యులగు సఖు లతో నామె సహవాసము చేయుచుండెట్లు నే నభిప్రాయ పడితిని.” అంటట నధికారి యీమె తాను ప్రాణత్యాగము చేయ నిశ్చయించు కొనినట్లు మేనెల 26 తేదీని బాబులువ్రాసి నట్లు సాక్షికి గనపరచి, “తాను చనిపోయిన మేలుగనుండు ననితన తలంపు నెన్నడైన తెలియబరచెనా,” యని యధికారి యడిగెను. ఆమె యట్లెన్నడు (ననలేదని నేను నిశ్చయముగ నెప్పులను. అట్టిమాటల నానునకునెన్నడునుగట్టుమున గలుగ జేసియుండదు. ఎన్నట్లైన నాయెద్దకు తిరిగి రాగలననియే తనయాశయని చెప్పెను.” ఆమెను మీరు కలసికొనిన 28 తేది కిని మరణించిన దినమునకును నడుమ మీకేమైన యుత్తరము లామెయెద్దనుండి వచ్చియుండె నాయని యధికారి యడుగగా నాకేమియు వచ్చియుండలేదని యీమెచెప్పెను. మీరు చెప్పి దలచినది యింకేమైన నన్ను దాయని యధికారి యడుగగా ఆమె యిట్లు చెప్పసాగెను. “అదినరకు. తానెట్లున్నది కనుగొను చుండవలసినదని మమ్మును కోరుచు నుత్తరము వ్రాయుచుండె డిది. ఆట్లువ్రాయుటను దబాలున మానివేసి, మేము భోగ తత్వములపై యున్నామును కారణమున మాతో సంబంధమునే విడవించినది. అంతకుముందు, జీవనమునకు సరిపోవు వేతన మును సంపాదించుకొను శక్తి తనకు గలుగవరకును ఇంటిని యీమె విడచిపోలేదు. నాటకమునందు బ్రవేశించుటకు ముందు, అనేక వృత్తులందీమె పనిచేసిచూసెను. కాని ఆయా వృత్తులందు శ్రేణుబోంది నేర్పురులుగ నుండువారికి దప్ప యిం రులకు జీవనమునకు సరిపోయిన వేతనములు లభింపకుండెను. కావున నాటకవృత్తి యొక్క చే యవలంబ నీయముగనుండెను. ప్రతివ్యక్తియు నాటకపడి తన జీవనాధారమును దానే సంపా దించుకొనవలెనని యీమె నమ్మియుండెను. ఈమెకు మనస్థిమి తము తప్పియుండెనని. మేము చాలకాలము ముందుగనే యెరిగి యుంటిమి. ఈమెకుగల లక్షణములన్నియు వివరించి, మేము వైద్యుల నేకులతో నాలోచించియుంటిమి; ఈమె వ్యాధి విషయమున వారునట్లు యభిప్రాయపడిరి. ఈమె ధోరణి కడ్డముగబోయినచో నున్నట్టి మంత్రచేడునని శంకించి, సాధ్య మైనంతవరకు! నామెజోలికి బోవద్దని హుతులై ద్యులు సలహా నిచ్చిరి. తన జీవితకాలము నందంతయు నీవారిక సత్ప్రసంగ నముకలదై పరమార్థబుద్ధితో దినములు గడపుచుండెను. సాధా రణముగ జీవనమందలి సుఖముగాని భోగములనుగాని యీమె యేమాత్రమును లక్ష్యముచేయలేదు. పనిచేయుటయు; పనిచేయుటయందు సాధ్యముగు సంతకరకు కష్టపడుటయు నీమె యాదర్శములు. ఈమె బహుబుద్ధికాలియు నత్యంత విద్యావతి యునై యుండెను. “ఈమె మనస్థితి యల్పవికర మగు నీవిభానంద, దుండగముల జేయు శ్రీ స్వాతంత్ర్య వాదినల గూడవలదని మీరు నిరుత్సాహపరప బ్రయత్నించ లేదా” యని యధికారియడిగెను. “మేము నిరుత్సాహ పరప లేదు; ఏలనన, అదినములలో నీ స్వాతంత్ర్య వాదినలు ఇప్పుడవలె సంతగా తెగబడినవారుగాని యసాయకరులుగా ని యుండలేదు. పోరాటమునకును దుండగములకు నీమె సమ్మతించుటండెను; కావుననే యెవరైన నీవిషయములగూర్చి ప్రశంగించుచుండెనప్పు డీమె యట్టివారినివిడచి పోవుచుండెను.” “అట్లుకావచ్చును; కాని, ఈమె కిటికీలపులు బ్రద్దులు కొట్టి య్లు దోమస్తాపనమును, పోలీసువారి నడ్డగించినట్లు దోమోరొ పణమును జేసియున్నారే ఇట్టి సంక్షోభము నీమె కలుగజేసి పోనుట యీమెకు హితముకాదని మీరనుకొనలేదా?” “అను ంటిని కాని తర్విషయమున ప్రేరేపణ మీమెకు గలుగ యంగునట ల సహవాస సందర్భములను మార్పుటకు సాధ్య

మగునంతవరకు బ్రయత్నించితిని. ఈమె శ్రీస్వాతంత్ర్య వాది నులతో గలసినపుడు నేనీమెను వలదనలేదు; ఏలనన, ఈమెను తన ధోరణిని పోనిచ్చుటయే మంచిదనియు, అట్టి ప్రవృత్తిని నిరోధించుట యీమెకు హానికరముగ నుండునని యు నాకు వైద్యులు సలహా నిచ్చియుండిరి.” “కాని, 1910 సంవత్సరములో నీమె యితరులతో గలసి, పోలీసువారి నడ్డ గించెనని నేరమారోపించియున్నారే! అట్టి సందర్భములలో నీమె మనసునకు మిగుల కీడుకలుగునని మీరు అనుకొనలేదా?” అని యధికారి ప్రస్తావించెను. “అట్లే యగునని భయపడి, యట్టి ప్రయత్నముల మానుచు యీమెను బలిమాలుకొంటిని; అంద నులో నుండు యిట్టి చిత్త సంక్షోభమును గలుగుజేయునట్టి కావ్యములందీమె ప్రవేశింపకుండ జేయుచున నాయకులుగ నుండువారిని వేడుకొంటిని. నాకుమార్తెను ‘అరెస్టు’ చేయు టకు నాలముందుగనే నే నీ ప్రయత్నమును జేసియుంటిని” అని తల్లి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. అంతట రోజుకూలికి దానిగ పని చేయుచుండిన ఆనీసె ఎస్సరు అనునామెను మరణ విచారణ యందు రెండవసాక్షిగ విచారించిరి. చనిపోయిన శ్రీకి నంద జేయవలసినదని యెవరోయొక బంగిని తనకచ్చి పోయినట్లును, ఆ బంగినితీసికొని వైకిబోవగ నే యచ్చటనీమె క్రిందపడియుండి తన కగుపడెననియు నీ సాక్షిచెప్పెను. ఆమె యెప్పుడైన నాత్మహత్య చేసికొనునట్లు కనుపడెనాయని యడుగగా లేదని చెప్పుచు “అయ్యా ఆమె యెల్లప్పుడు సంతకక్రమము అంత సంతోషముతోను ఉండెడిది” యని చెప్పెను. ఈసాక్షి కూతురుగ ఆడాబాక్సును తర్వాత మూడవసాక్షిగ విచారిం చిరి. ప్రాతఃకాలమున 6-30 గంటలకు తా నామెను ఆమె కాపురముందు నంతస్తునందు జూచితినిననియు, అప్పుడీమె సాయంకాలపు దుస్తులను ధరించియుండెననియు, రాత్రి చాలవరకు మేల్కొనియుండి నట్లుగనడెననియు చెప్పెను. ఈమె మరణించిన సంగతిని తెలియజేయుటకై, వేదవైక్య డిలువబడిన కానిస్టేబులు నాల్గవసాక్షిగ విచారణచేయబడెను. ఇత డిట్లనిచెప్పెను “నేను యాయనప్పటికి నీమె షికారుదుస్తు లలో నుండెను. ఈమె కూర్చొనుచుండిన గదిలో తెరచి యుండని రెండు తంలివాల్లలును, పరుపువై తనతల్లి నేరట వై విలాసము వ్రాసియుండిన బాబొక్కటియు బడియుండెను. ఇంతియకాక, ఏవోకొన్ని వస్తువులనొక బంగిగాకట్టి, వానిని షికార్పడిల్లీపేటలో నొక విలాసమునకు దీసికొని పోవలసిన దని వ్రాసినచీటి నొకదానిని ఆబంగికి కట్టి పరుపువై బెట్టుబడి యుండెను.”

చెవిలో చదువుట.

నేతములులేనివారికందఱు తుపయోగముగనుటల క్రొత్త యంత్రముకట్టి కనిపెట్టబడినది. ఈయంత్రముయొక్క సహాయమున గ్రుడ్డివారు చెవితోనేమాచి చదువవచ్చునట! కడచిన సంవత్సరము బ్రిటిషు అసోసియేషను సమావేశమున దార్జరు ఫోర్టీరు డి ఆల్బుగారు ఒకవిద్యవృత్తి యంత్రమును ప్రద ర్శించియుండిరి. దీనియందు మీరుచేసిన క్రొత్తమార్పులన నీ యాశ్చర్యకరమగుసంగతి సాధ్యమైనది. అనగా నీయంత్ర మాలమున కాంతిగ్రహణరూపముగ దర్శనకార్యము శ్రోతేం ద్రియమువలన నిర్వర్తించబడును. నీరెనియం అను వస్తువుయొక్క విచిత్రస్వభావము నాధారపరచుకొని యీయంత్రము నిర్మింపబడినది. ఈవద్య ముగుండా విద్యుచ్ఛక్తిని ప్రసంగపఠజేసినయెడల దానివై బడు కాంతి తీక్షణమైన నీ విద్యుచ్ఛక్తి బలమధికముగను, కాంతి మందమైన నిదియు ధీణముగను ఉండును. సామాన్య సంభా వణమునందలి ధ్వనులు విద్యుచ్ఛక్తి మూలముననే మరియొక చోటికి వ్యాపించి యితరులకు వివబడును. ఒక నిలేసియం ప్లే టును టెలిఫోను యంత్రముతో సంబంధింపజేసిన యెడల, నీ పదార్థమువై బడు కాంత్యధికతనుబట్టి టెలి ఫో ను యంత్రమునందలి విద్యుచ్ఛక్తియు దానివలన దాని ద్వారా వివబడు శక్తియును మారుచుండును. నీలేసియము మంచి ప్ర కాశమునందుంచిన ధ్వనులు వివబడును. లేనిచో నిశ్శబ్దముగా నుండును. కనుక, ఈయంత్రముచే మనకు వివబడు ధ్వనులను బట్టి యీయంత్రమువైబడు కాంత్యాధిక్యమును, చూడకయే కను గొనవచ్చును. ముద్రాక్షరములవై మిక్కిలి ప్రకాశమానముగు నొక దీపమునుబెట్టికొని టెలిఫోనులో వివబడు శబ్దములవలన అక్షరముల పరస్పర భేదమును కనిపెట్టి గుర్తించవచ్చునట. ఇప్పుడు సాధారణ వార్తాపత్రికా ముద్రాక్షరముల నీరితిని చతురంగిదియ సహాయములేకయే చదువవచ్చును. దీనికి టెలెగ్రేడింగ్ అప్రోప్రసు (ముద్రాక్షరపాచానాప్రస్థని) అని పేరు. ఈమధ్యకాలమున టెలిగ్రాఫులద్వారా చాలామెళ్ళ దూరమున నున్న యితరు లేమిచేయుచున్నదియో కనుగొనునట్లు చేయు క్రొత్తయంత్ర మొకటి కనిపెట్టబడినది. ఎట్టి రహస్య సానములవై నను యజమాను లెఱుంగకయే యీవల చాలదూర మున నితరులు తంలిచివరనుండి చూడగల్గుదురు గనుక నట్టి యంత్రమువలన లోకమునకుకల్గు ఉపకారాపకారములలో నేది యధికమో నిప్పుడు నిర్ణయించుట కష్టము.

తైలరు పాఠశాల - సరసాపురం.

ఆంధ్ర సమాజముల కొక విన్నపము.

ఈ విజ్ఞాపన పత్రము ప్రకటనామై మాకు పంపబడినది.

శ్రీ చెన్న రాజధానియందు గల పురాతన పాఠశాలలో వికృతియై మా కర్నాపురమునందలి తైలరు పాఠశాలవలె కక్కినది. ఈ పాఠశాల ప్రధానాధ్యాపక పాఠశాలమునందు నాటియున్న రాతిపలకయందు.

“ఆనందబుల్ జి. యెక్. తైలరుచేత 1852 వ సంవత్సరమున ఈ కర్నాపురపు పెండ్లలో పాఠశాల స్థాపించబడినది. ఆ తర్వాత చివరవరకు నీ పురి వణిజులచేత పాఠశాల నిమిత్తము ఈ సదనము ప్రభుత్వమువారికి సమర్పించబడినది” అని వ్రాయబడియున్నది. తొలుదొల్ల “పెండ్లలో” పాఠశాల యని పేరునొంది యిప్పుడు తైలరుపాఠశాలయను నామము వహించిన దీనిని 60 సం॥ కములకు పూర్వముననే లోకోపకార భూమిలకు పడమర దయాద్రి హృదయమును ఈ పురి యందు సజ్జకలక్ష్మరు పదాధ్యక్షులును నగు ఆనందబుల్ జి. యెక్. తైలరు దొరవారు స్థాపించిన నంశము దీనినిబట్టి విశదము కాకమానదు. ఈ దొరవారు ఇటీవల ఈ దేశపరిపాలనయందు అత్యధికోన్నత పదవులనుగూడ బడసియుండిరి. ఈ పాఠశాల ప్రధానసదనము పూర్వము ఉచ్చివారు కట్టించిన గిడంగి, దీనిని స్థాపించిన 1852 సం॥ మున నీ సదనమునకు కొద్దిపాటివలయు సహజము గావించి బడిని దీనియందుంచిరి. సుప్రసిద్ధులగు నీ తైలరుదొరవారేమి, వీరినాటినుండియు నట్టి యుద్ధోగపదవియందున్న యితర మహానీయులేమి, హిందూదేశవారు విద్యాభివృద్ధికి కలయు సౌకర్యము లొనర్చుకంటె నొండెదియును త్రమయుగా భావింపరైరి. ఉత్తర సర్కారులలో పాఠశాల స్థాపించుటకు తైలరు దొరవారు వ్రాసిన నిబంధనను చూచినచో వీరికిగల విద్యాభిరుచి స్పష్టముగాక మానదు. ఆ నిబంధన గ్రంథమును ఉత్తరసర్కారుల కానాడు కమిషనరు పదవినిండియున్న సర్వవల్లరు ఇలియట్ దొరవారికిఁగారిరి. ఈ పాఠశాలయందు ముఖ్యముగా నామహావీర్యులగు గల మత్స్యకయంత యెమ్మడో చూడుఁ! తమ స్వంతభవము వెచ్చించి ఈ బడివెట్టి తరుణదేశ యందు యూరపు దేశమునుండి ప్రధానాధ్యాపకుని దెప్పించి యుండిరి. ఈ బడి తొల్లింటి చరిత్రను పరిశీలించినచో చాలకాల మిది లోకులిచ్చు చందా, రూపణముచే నుద్ధరింపబడినట్లు చూపవచ్చును.

ఈబడినుంచిన రెండుదశలవఱకు యెక్. వెద్రురు దొరవారిభోటి యు తమోత్తములగు సభికారులు కంటికి రెప్పకుదువున దీనిని సంరక్షించుటకేసి చాల అభివృద్ధి నొందియుండె. ఈ వెద్రురు దొరవారిజల కొంతకాలము చెన్న రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి ముఖ్యకార్యదర్శులుగా నుండిరి.

ఉద్దితా నుదితావన.

కాలక్రమమున నీ పాఠశాల యెటులుండవలెనో యటులుండెను. ఈ యంతమప్పటి పరిశోధనకర్త వ్రాసిన సమాచారములవట్టి తేటపడెను. అయినను 1873 సం॥ గానంతర మొకదశ న్యూనావస్థను తెలియించెను. 1874 సం॥ ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీని డబ్బా. ఆర్. కె. వాకొరగారు పరీక్షకు విచ్చేసి యట్లు వ్రాసియుండిరి.

“నేను వెనుక 1872 సం॥ అక్టోబరు నెలలోవచ్చి పరీక్షించి చూచిన దానిని ఇప్పుడు చూచినదానిని యంతరము ఒకూ శోచనీయునుగ గప్పట్లుచున్నది. అప్పటి ప్రతిష్ఠ సకలంబును ఆకాల్పపుటపాఠశాలయందయు కార్యనిర్వాహక సభవారియు ననుటకు నేమియునందియులేదు. మంచిమంచి ప్రోవల నేర్పబడి చక్కగ నడుపుటచేత నీ పాఠశాలను చూచి యితర ప్రాంతములను పాఠశాల నిర్వాహకులు నేర్పుకొనదగిన స్థితియందున్నదని యవసరము తలచువాడగుటంబట్టి నాకు మతిత ఖేద కారణమైయున్నది.” అని మొదలుగ నానెటి కామెను ఒహళపక్ష చక్రమనిపగిది క్షిణింపసాగెను. 1878 సం॥ వ్రాద్దాదొరవారు పరీక్షించుటకువచ్చి యట్టి యభిప్రాయమువ్రాసిరి. “కొంచె మెక్కువతక్కువలకేమి మొత్తమున నీబడిలో లోపములు రూపంబునొందినవిని నన్నవి.” 1879 సం॥ రములో మిగుల దీనిదశకువచ్చి పడిపోవుటకు సిద్ధమాయెను. అత్రే సప్పటి విద్యావిచారణకర్తలగు కర్నల్ ఆర్. యెమ్. మేడ్లనాడ్ దొరవారు దీనికడ్డుపడి తమ యాదాగ్యంబున కనురూపముగ సాహాయ్యం బొసంగి దీని యాధిపతింప చుట్టంబగు పుణ్యలెలు రెనరైంగలలో యని చింతించి

ఏ. సి. ప్రణతాద్రి హర ఆయ్యులవారు తగువారని దీనికి ప్రధానాధ్యాపకులనుగా నియమించిరి. ఆయనాయు లవ్వగాభిధానులు గావున తమ శక్తియుక్తులను వినియోగించి చక్కని త్రోవకు నీబడిని తేచ్చుటచే వెంటనే కాలూరి యధిపతికిఁజెందెను. 1880 సం॥ 4వ డిశంబరున విద్యావిచారణకర్తలు తమ విచర్యగ్రంథమున ఏ. సి. ప్రణతాద్రి హర ఆయ్యులగారి బడి యందుఁ జేసినపనినిగూర్చి యట్లు వ్రాసియుండిరి:—

“పాఠశాల స్వచ్ఛవిషయముల నభివృద్ధిచెందియున్నందులకు విద్యాపరిశీలన కర్త చిత్తంబు సంతుష్టింబోడనె. ఈ యభివృద్ధికి క్రొత్తగావచ్చిన ప్రణతాద్రి హర ఆయ్యులగారి నిండు ప్రయోజకత్వమే మూలంబు. కాయపుష్టికరంబగు శిక్షయు నీబడి యందు బాగుగ సాగుచున్నదనియు చాలరకు క్రీడాభిరుచి వికాసావస్థ నొందినదనియు ముక్తోదోగారు వ్రాసివారిని జదివి విద్యాపరిశీలకర్త ముదంబునొందె.”

ఇట్టిపాఠశాల పాఠశాలకు కాలంబుననే “పెండ్లలో” పాఠశాలయనుపేరును తొలగించి “తైలరు” పాఠశాలయను మిగుల ననురూపముగ పేరుపెట్టిరి. ఉత్తర సర్కారులలో విద్యావిషయమై ఆనందబుల్ జి. యెక్. తైలరు దొరవారు పడిన పాట్లు అద్దితములగుటం జేసి భాషకాము వారి పేరి బడికి పెట్టి పిల్చుచు ఆనందించుట యుచితంబెకదా!

ఏ. సి. ప్రణతాద్రి హర ఆయ్యులవారు 1888 సం॥ మున నీబడిని విడిచి వెడలిరి. అప్పటి కీ బడియనుములన్నియు గట్టెక్కినవి. నాటంగలై ఈ పాఠశాల వాటంబుగ సాగుచున్నది. అయినను కలయునిలకడయు, సత్తురయు చేరనేరదు. దీనికి లోపంబులు మూడుగానం బడుచున్నవి. ఉపస్థానంపదయు సంపూర్ణముగ పర్యాప్త సదనము స్థిరముగ గణద్రవ్య నిధానము. పాఠశాల సామాన్యంబున కెల్ల నీమూడును ఆత్యావశ్యకంబులు. అవియే యాబడికి తీరరాని కొరతలుగ నున్నవి.

క్రీడా భూమి.

ఇక్కాలపు పాఠశాలకు క్రీడాభూమి యుక్తమునది అత్యవసరము. సుక్కులీనులగు జే. యెక్. గోయి వి. సి. యెక్. దొరవారు ఈబడి కార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షులుగా నుండు తరి పదాధ్యక్షులకులగు కొత్తూరి బసవీరెడ్డి గారు పిల్లవాండ్రాడు కొనుటకై సజ్జకలక్ష్మరు వారి సౌధసమీపమున మనోహరం బగు ప్రదేశంబు 4 యకరముల గొని దయచేసి యున్నారు. వైగ నద్దాని మరమ్మతులకై 1,000 రూపాయి లొసంగియున్నారు. ఈ ఏ. డేవిస్సు. వి. సి. యెక్. దొరవారి యధికారమందు దీనివిషయమై వారువిశేష శ్రద్ధవహించిపరిచేయించి మంచిస్థితికిఁ దెచ్చిరి. చాలసమయ నెలవుచేసి యిట్లుకృషి లోనికిఁ దెచ్చిన, రు 5,000 లు ఇంకను దానికి వ్యయపఱచి నంగాని యోహో యనిపించునంతటి సలక్షణముగ నుండనేరదు. ఇందునంగర భాగము గోదావరి నోటిలోనుండుటవలన ఆది వెల్లినిరియునపు డెల్ల మునిగి పోవుచుండును. తన్నివార కంబగు పనివెంటనే చేయుట కర్జము.

చాలర మజ్జనభోజనాధ్యయనాది కృషింబుల కనుకూలముగ కాలయొటి యత్యవశ్యకంబు. అందులకై ఈ ఏ. డేవిస్సు దొరవారి కాలమందు గాఢప్రయత్నము గావించబడియె. ఎల్లప్రజలను దమప్రజలంబోలె నత్యంతవాత్సల్యంబునం గనివెట్టి దిగంతవిక్రాంత కీర్తులై కీర్తిశేఖరులయిన సప్తమ ఎవ్వర్లుకర్తవారి పేర రమణీయవికాలశాల నొకదానిని కట్టింప నేర్పాటుచేయడ మైనది. చందారూపమున రు 5,000లు వార్షత్తములయి యున్నది. అందుకొంతసామ్య మూలమునఁ. మిగిలినదికూడ కొలదికాలంబుననే కరగతంబు కాఁగలదని నమ్ముచున్నాము. ప్రస్తుతము రు 11,000లు వ్యయపఱచి యొక కాలనిర్మింప నిర్ధారణచేసి యందు రు 5,000లు ఆషక్ర హింపుడని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థింప దృఢమకమ్మలయి యుంటిమి. కాని 600 మంది విద్యార్థులుగల యాపాఠశాల లోని ఎంతలేదనిన 60, 70, మంది చాలరకై న విచ్చలవిడిగ మజ్జనభోజనాదులకు వీలగు వసతిగానుండునటుల నీకట్టబోవు కాల యుండగోరిన యెడల వైఠిశ్వినామ్మ ఎమ్మెయిచాను నను సరియము నందుచున్నారము. అయినను 40,000 వెట్టి కట్టింపదలచిన యానెద్దయెత్తున కిదియొక కొద్దియవక్రమమే యగుంగాని వేలొండు గానేరదు.

సశేషము.

శ్రీరంగ పట్టణము.

చరిత్రవిషయము జూచినను మతవిషయమునజూచినను దక్షిణ ఇండియాలో పేరుగాంచియున్న పట్టణము లలో శ్రీరంగపట్టణ మొకటియై విరాజిల్లుచున్నది. మైసూరుపట్టణమున కినుపదారిమీద 8 మైల్లదూరమున కావేరినదిలో నొక

దీప్తమునైయున్నది. అది హిందూదేశ మరయులలో గల దూగ దలచి నానాటి కభివృద్ధి జెందు చెంగు భూరు కంత గొప్పదిగాని, అనూన శీతోష్ణస్థితి లభిం బోపావారిచే మిక్కిలి పొగడబడునట్టి యుదకముండలమునలె చల్లనిస్థలము గానికాదు. ఇది యిప్పుడొక చిన్నపట్టణము. నవీననగరముల కంటె బాహ్యవిష్ణుములు దీనియందు గానరావు. కాని దీని దర్శించు యాత్రీకులసంఖ్య చెంగుభూరు, ఉదకముండలములు దర్శించువారిసంఖ్యకు వెనతీయదు. చరిత్రలో ప్రసిద్ధి కెక్కుటయే దీనికిగారణము. దక్షిణయూరప్రదేశమువారిలో దీనిదర్శించని యాత్రీకులుండరు. చరిత్రలో వెలిసినంతవఱకు శ్రీరంగపట్టణమును మొదట గంగకంశెయివారు పాలించుచుండిరి. 125 శతాబ్దమునందు రిహ్యది హోసలరాజులచే జగద్విఖ్యాతములైన వైష్ణవగురువు గామానజాచార్యులబాంక బాగిగుగా నిర్మాణమై. 15, 16 శతాబ్దములయందు శ్రీరంగ పట్టణ ప్రభువులు విజయనగర రాజులకు కప్పము కట్టుచుండెడివారు. 17 శతాబ్దమునందు నియ్యది మైసూరురాజులు నాక్రమించుకొని దానిని తమ రాజధానిగా జేసిరి. 18 శతాబ్దమున నీ ద్వీపనగరము చుట్టునుండు ప్రదేశములలో మహమ్మదీయులచేతిలో బడి కొంతకాలము మైసూరాల్లి టిప్పు సుల్తానుల యేలుబడికిందనండెను. ఆ 18 శతాబ్దముననే దీని కిది హూణులకును కలహములుజరిగి శ్రీరంగపట్టణపులోటును 1792 సంవత్సరములోను 1799 సం॥లోను రెండుసారులు ఆంగ్లేయులచే మట్టడింపబడినది. టిప్పుసుల్తాను ఆంగ్లేయులచే మడియగా శ్రీరంగపట్టణమునందు మహమ్మదీయ ప్రభుత్వ ముగ గంచెను. ఆప్పుడు దానిని యంగ్లేషువారు స్వాధీనముచేసి కొని 50 సం॥ పాలించిన పిదప పూర్వపు హిందూరాజవంశము వారి కిచ్చివేయబడినది. వారి సంరక్షివాచే యిప్పుడు మైసూరు శ్రీరంగపట్టణమును నేలుచున్నారు. ఇదియే దాని కర్జవంశములు.

దీనియందున్న పూర్వ కట్టికకా వైపు ఇత్యయను జాతులకును, దీనియందున్న దేవు నాగంబులకును అనేకలు దీని దర్శించెదరు. కొలకు వాయవ్యములను నిర్మల కావేరి ప్రవాహము రెండుసామెలై దుర్గప్రాకారంబుగా మన బ్రవహించుచోట జనరల్ హోస్ గారు విలపించు వర్షదేధ రంధ్రము నిష్పటికిని జూచులము. కొట కుర్చుపుధాని మన ఆకాలమున నెలకను భయోద్రేకంబు కలిగించెడు కష్టయధములోగూలిన స్థలముగలదు. అట్టి బల త్రనకుకొట మన హిందూధానములో భరతపుత్రులకుటతప్ప మరేవోయ్యు లేదు. ఆకొటలో టిప్పులకల పట్టుకొనబడిన పైకరులను విజయైలు బందెఖానాలుగవు.

1780-84 సంవత్సరముల ప్రాంతమున కాలమంది దుర్బిత్తవంతులను శ్రేయకాలుల నగు నాంగ్లేయులు టిప్పుచే పట్టుకొని బడి ఆకొటలో నకకచాళల నమధించిరి. ఇంకను కొటగూ చూడవలసిన యితర భవనము లనేకములుగవు. వానిలో పూరాతనమై మిక్కిలి ప్రసిద్ధిజెందిన శ్రీరంగనాథస్వామి లయము చాలగొప్పది. ఆ ఆలయము హోసలరాజులు కట్టించి శ్రీరామానుజాచార్యుల వారి కిచ్చిట్లు కంఠింపిలను. అందు కలక నదినిపట్టికిని రామానుజ మర్మిలల ముఖ్యమైన భక్తి తీర్థముగా భవణింపబడుచున్నది. అందుండు శ్రీరంగనాథస్వామి విగ్రహము ఆకాలములో పెద్దదిగను గంభీరముగ ఉన్నది. అనేకదిశలయండియాత్రీకులు అదేవాలయము ప్రక్క ప్రసంగించు కావేలో స్నానముచేయుటకును, ఆదేవునకు నిత్యము నుగు పూజాది ఉత్సవములనుజూచి ఆనందించుటకు గుంపులు గుంపులుగ వచ్చుచుండును. అదేవాలయమున కగ్రహారమున సోమ్యచేకట్టుబడిన మనోహరకట్టలను. అందారకు నిర్వయ దైవస్వాన సల్పుచుండెడివాడని జెప్పెదరు. శ్రీరంగనాథాలయమున కవిదూరముననే “దేవేరే వెండు” అన్నలను. దీని ఆకాలము విలుకలెనుండును. ఇట్టి ఆద్యుతముగ వందై “హవిల్” వెండు” అను యిండనినవారిచే 1808 సం॥లో ఇంకలతోను మున్నుమోను కట్టబడియున్నది. ఇంకలి విశేష మేమన నీవంశమున్న నెలునాటి అదిమి కయ వల నది ఆల్లల నాగకట అందుచే నది నుయ్యలగం తెనయని పేరునదనెనది. కొటవెలు వల చూడవలసిన స్థలము చాలాగవు. అందు “మ్యిక్టో లాలో” నొకటి. ఇది టిప్పుకు వేసవికాల నివాసాగముగ నుండెను. వారి మరణానంతరము కొన్ని సం॥ మైసూరుపాలించిన ఇంకొక వెల్లెగారు దీనిని తమ వాసస్థానముగ జేసికొనిరి. భువనము యొక్క గోడలవైది ఆంగ్లేయులకును మహమ్మదీయులకును జరిగిన అనేకయుద్ధములు చిత్రింపబడియున్నవి. ఈ భవనము యొక్క లోపలిభాగము కడుచల్లగా నుండునది. లోపలి భాగము కడురమణీయముగ కట్టబడియున్నది. దీని కెదుటకు టిప్పుతో జరిగిన కలహములలో దెగిన ఆంగ్లేయులకు భూక

కడచిన నెల 29 న చేరి సుమారు 12 గంటలవేళ, గుడివాడ తాలూకా దొండపాడు గ్రామమున నొక గడ్డియింటికి ముంపు నిపువ్వముట్టుకొని క్రమముగా 70 యిండ్లు కాల్చిపోయినవి. క్రొత్తపంటలు వచ్చునఱకు నిలువయుండుకొనిన ధాన్యములు, లియ్యము, పొత్తిలు, బట్టలు, మంచములు, గడ్డివాములు, జను ప క తై వా ము లు, స ర్వ ము అ గ్ని పాతైనవి. వ్యవసాయపు కోజులగుటచే రయితులందఱు పొలముల దగ్గరనే యుండిరి. కొఱినూర్యుల ప్రకాశముతో నెలుగుచుండిన యామంటను పొలములదగ్గరజూచి, యొక్కడనున్న వారొక్కడనుండి పరుగిడి వచ్చిరి. ఆదువారును, పిలువ గుండెలు బొదుకొనుచు నేడ్చుచుండిరి. కొంతసేపటికి మంటలు తగినవి. తరువాత, రాత్రి 10 గంటల కేయిల్లాచేరు వంటచేసికొని యిండ్లుపోయినవారు భుజించిరి. కాని బీదవారు తినుటకన్నమును, కట్టుకొనుటకు గుడ్డలును, నివసించుట కిల్లును లేక మితిలేని కష్టములు పడుచున్నారు. మాయూరిలోని సైదరయితులు కొండలు సహాయముచేసినను, నిది చాలదు. కావున, మాతాలూకావారును, ముఖ్యముగా గుడివాడవారును, ప్రభుత్వమువారును నిట్టి దీనులకు తగు సహాయముచేయు నేడుచున్నారు. లేనిపోనివిధమునకు బహుదూఖభాజనమగును. అని యొకరు దొండపాడునుండి ప్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రులకొక ఆంగ్లదైనిక పత్రిక.

ఆంధ్ర దేశము లకు విస్తృతము.

ప్రథమాంధ్ర మహాజనసభలోను, గడచిన ఆంధ్రమహాజనసభ లోను ఆంధ్రదేశమున కొక ఆంగ్లదైనిక పత్రిక స్థాపించవలసిన దిగా తీర్మానములపాఠ్యసయిన నింతవరకు వాంగ్మదిపత్రికను ఆంధ్రులు స్థాపించలేకుండుట కడుకోచనియమై యున్నది. శ్రీయుత గూడూరిరామచంద్రగౌతుగా రీపత్రికకుగాను కొన్ని చందాలు చేయించియుట ప్రథమాంధ్రమహాజనసభ కాలముండే తెలియజచ్చినది. వారి ప్రయత్నము లింతవరకు కొనసాగియుండ లేదు. ఆంగ్లదైనిక పత్రికయొక్క ప్రాముఖ్యమును ఆంధ్రులు కడువిశ్వాసముతో గమనించినట్లులేదు. అట్లు కానియెడల ఆంధ్రమహాజనసభలో జూపిన యుత్సాహ మితరకాలమందు మాపకుండుటకు కారణములేదు.

2. జనసామాన్యమునందు విజ్ఞానమును పెదజల్లుటకును వారి యభిప్రాయములను భావములను సేకముఖమునకు తెచ్చుటకు ఆంగ్లదేశీయ విజ్ఞానమును వార్తలను జనసామాన్య లకు తెలిపి విశ్వమనవకోటిలో ప్రతిజాతివారు అన్వేష్య సం బంధము గలిగి ఆనరాగముతో ప్రసక్తింపవలెనను నభిప్రాయ ములను పురిగొల్పుటకును ఆంధ్రదైనికపత్రిక యంతముఖ్యమో ఆంధ్రజాతీయత హైందవజాతీయతయొక్క బలమగు అంగ మని ఇండియాదేశమునకు వెల్లడిచేయుటకును ఆంధ్రుల సౌ మ్యమును ప్రపంచమునకు వెల్లెచుచ్చుటకును దేశీయప్రపంచో ద్యమములలో నితరజాతివారితో పాటు ఆంధ్రులుకూడ పాటు పడుటకును నెక్కువ అవకాశము కలుగజేయుటకును ఆంగ్ల దైనికపత్రిక ముఖ్యమైయున్నది. మరియు ప్రతికానిరాష్ట్రవాది సామర్థ్యత ఆంగ్లపత్రికలను స్థాపించినదపుటచే వృద్ధియగునని అందరికీ తెలిసినసంగతియే. దేశభాషలోని వాస్తవపత్రికలకు సహకారిగా ఆంగ్లవార్తాపత్రికలనుగూడ ప్రతిజాతివారు స్థా పించి నడుపుట వారి జాత్యుద్ధారణకు అత్యవశ్యకము.

3. ఆంధ్రదేశములోని వార్తలను ప్రపంచమునకు తెలియ పరుచుటకును ప్రపంచపు వార్తలు ఆంధ్రదేశమునకు తెలియ పుటకును ప్రస్తుతపు మదరాసులోని ఆంగ్లపత్రికలు చాలునని గాని, ఆంగ్లోద్యమము వ్యాపింప జేయుటకును, ప్రోత్సాహ పరుచుటకును మదరాసులోని యితర ఆంగ్లపత్రిక లిప్రపదక పోయినను వానిలోకొన్ని ఆంగ్లోద్యమమునకు వ్యతిరేకము గావ్రాయుచున్నను, ఆంగ్లోద్యమ పక్షమున ఇండియాకే డ్రీయట్ ఉండుట చాలుననిగాని ఆంధ్రులు తమ ఆంగ్ల దైనికపత్రికను స్థాపించుటకు జేయుప్రయత్నములలో పట్టుదల విడిచియుండుట క్లాసునియముకాదు. ఆంగ్లదైనిక పత్రిక వలన తమకు కల్గు నుపకారములు ప్రస్తుతపు మదరాసు ఆంగ్లపత్రికల వలన తమకు కల్గుచున్నవని యూహించినను నదిగున సంగతి ఆంధ్రులు ముఖ్యముగా గమనించ వలెను.

4. ఆంగ్లదైనిక పత్రిక ఆంధ్రులచే నడిపింపబడుచున్న దొకటియును లేదని చెప్పవలసియున్నది. ఆంధ్రులలో పత్రి కా నిర్వహణమునందు ఆసక్తిలేనవారు లేకపోవుటకును ఆంధ్ర యువజనులను ఆవిద్యయందు ప్రవేశపెట్టి సరియైన శిక్షయిచ్చు టకు తగినవారు లేకపోవుటకును నిదియే ముఖ్యమైన కారణ ము. "లేడ"రను పత్రిక కొక ఆంధ్రపుంగవుడు ముఖ్యసంపా దకుడుగా నున్నను నితరరాష్ట్రములో నడిపింపబడి యితర సంపాదకులు ఆంధ్రేయరులుగా నుండుటచే నీ పత్రికను గూర్చి ఆంధ్రులు అంతగావహించుకొన నవసరములేదు. ఆంధ్రదేశమున ఆంధ్రులచే నడిపింపబడు ఆంగ్లదైనిక పత్రిక లేని కారణముచే, పత్రికా వహన సామర్థ్యము కలిగిన నాయకుల గుమ్రా తీలాలో ఘోష, బెనర్జీలు ఉన్నారని బంగారీలును, సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, కమ్మరి రంగయ్యంగారు కలరిని ఆరవవారును, కరుణాకరమిశ్రా హకున్నాడని మళయాలీయును సంబంధించినటుల ఆంధ్రులు అతిశయము నొందుటకు అవకాశము లేకపోవుట మిక్కిలి చింతనీయమైనది. వేయి సభాపేదకల నలంకరించినను, ఉప వ్యాసము లిచ్చినను, శాసన నిర్మాణసభలో సభ్యులుగా నుండి పేరుపొందినను, సమర్థతతో నడిపిన పత్రికా సంపాద కునియొక్క ప్రపంచజ్ఞానమును, క్రొత్తక్రొత్తములను, దూర దృష్టియును, సంఘసేవాశక్తియును, వ్యవహార వైపుణ్యమును ఏనాయకుడును సంపాదించలేడు. ఇంగ్లాండులోని నాయక శ్రేణ్యులలో చాలమంది కొంత కాలము పత్రికాధి పతులుగా నుండి యున్నారు. అట్టి పత్రికానిర్వహణ సామర్థ్యమును మన దేశమందు పెంపొందజేయుటయందును ఆంధ్రులయొక్క

శక్తిసామర్థ్యములను విజృంభింప జేయుటయందును ఆంధ్ర దినపత్రికకు సహకారిగా ఆంగ్లదిన పత్రికనుగూడ స్థాపించుట అత్యవశ్యకమై యున్నది.

5. వేయిమాట లొకరూకకు సరిగావను నటులద్రవ్య సహాయము లేనిది యేవనిచేయలేనిమాట వాస్తవమైనను ద్రవ్య ముపూర్తిగా సమకూరు నరకు నేయుద్యమమును ప్రారంభింప గూడదని చేతులు ముడుచుకొని కూర్చుండుట యుత్సాహ రాహిత్యమును సంఘనీతి తల్పవిజ్ఞాన హాస్యమును నూచించు చున్నది. స్వార్థ త్యాగము చేసి స్వాతిశయమును సంపూర్తిగా విడనాడి తన జాత్యుద్ధారణ నిమిత్తము సంఘో ద్యమములను తలపెట్టుచు తమ జాతివారలను నుద్రేకింపజేసి యుత్సాహపరచి తన యుద్యమములు ఫలించుటకు ఏమహాపురుషుడైనను తగు ప్రయత్నమును చేసిన యెడల అవిధన సహాయము లేమిచే కొనసాగక పోజాలవు. అందుకు తార్కాణము ఆంధ్ర పత్రికాధి పతియే. త్రికరణశుద్ధియు, చైర్య సాహసములును గలిగిన, సంఘ సేవాశక్తికి ధన సహాయము అనాహుతముగా తోడ్పడును. అట్టి సంఘ సేవాశక్తి యిప్పటి ఆంధ్రపత్రికాధి పతియందు నిస్సంశయ ముగా కలదు. ఆంగ్ల దినపత్రికను గూడ స్థాపించ వలయుననే సాహసము ఆంధ్రపత్రికాధి పతిగారగు శ్రీయుత నాగేశ్వర రావుగారికి కల్గిన యెడల వారు ఆంగ్ల దినపత్రికను కూడ స్థాపించగలరు. వారు సంకల్ప సిద్ధులు. వారికి సహాయములు కూడకలవు. ఆంగ్లదిన పత్రికకు వారు వేరే ముద్రాక్షరకాల సేర్పరచ వలసిన యవసరము లేదు. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాక్షర కాలలోని నపుకరుల సహాయము ఆంగ్ల దినపత్రికకు కూడ కలిసి వచ్చును. రూటరు తంతివాస్త్రులు, ఆంగ్ల దినపత్రికకు వేరే తెప్పించుకొన నక్కరలేదు. మిగతా ధనసహాయము సమకూర్చు చైర్య సాహసములు అదేశ భక్తునికి గలవు.

6. సంఘ సేవకుగాని, మరియు సంఘనాయకులుగా నుండుటకుగాని, సామర్థ్యము నేపారుడైనను జూపినయెడల అట్టిపావుని సన్మానించి హెచ్చరిక చేయవలసిన బాధ్యత సంఘమునందు కలదు. అట్టిపావులు పాలుమాలి, సాఖ్యము నిచ్చుగించి వారి సంఘశక్తిని శక్తికొలది జూపనియెడల వారు తాము సంఘమునకు జేయవలసిన విధి కృత్యములను జేయన దుకు సంఘమునకు ఉత్తరవాదులుగా నుండవలయును. శ్రీతి గతులకలిగి విద్యా సామర్థ్యమును కలిగిన శ్రీ పట్టాభి శిథా రామయ్య గారి వంటివారు తోచినపుడు పత్రికలకు వ్యాస ములు వ్రాసి మిగిలినకాలములో అంతగా పనిచేయకుండుట సరిగాదు. ఇట్టివారందరు మేల్కొని శ్రీ నాగేశ్వరరావు గారికి తోడ్పడినయెడల మనకోరిక సిద్ధించును.

7. శ్రీయుత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు త్వరలో సాధన సామగ్రిలను సమకూర్చుకొని ఆంధ్రదేశమునకు ఆంగ్ల దినపత్రికనుగూడ స్థాపించి ఆంధ్రదేశమునకు కృతార్థ తమ కలుగజేసి తాము కృతార్థతమ పొందవేడెదము.

ప్రస్తుతపు ఆంగ్లపత్రికలకు వ్రాయుచున్న ఆంధ్రవిలే ఖులను దినపత్రికకు త్రిపుకొనగలరు. ప్రస్తుతము సామాన్య వేతనములకు సబ్ ఎడిటరులను సంపాదించు కొనగలరు.

శ్రీయుతరామచంద్రగౌతు, చల్లా శేషగిరిరావుగార్లు వంటివారిట్టి సంపాదకులుగా వచ్చెదరు. ముఖ్యసంపాదకుని యెన్ను కొనవల యును. శ్రీభోగరాజు పట్టాభి శిథారామయ్య మున్నగువారు ముఖ్య సంపాదకులుగా నుండవగుదురు. వీరందరు స్థితిమం తులు. దేశభక్తులు. ప్రారంభముగానే అధికవేతనము లిచ్చుని యొత్తిడిచేయువారుకారు. ఆంగ్లోద్యమము యొక్కయుత్సా హ ప్రవాహములు ఆంధ్రదేశమంతయు వెల్లికొల్పి ప్రవహించు చుండగా ఆప్రవాహమును వ్యక్తముగా సమద్రములోనికి పోని య్యక శాశ్వతముగా మనదేశమును ఫలంతముగ జేయునటుల కాలువలు, తీలాకములయందు ప్రవహింపజేసి నడిపింపవల సామర్థ్యత శ్రీనాగేశ్వర రావు పంతులు మొదలగువారి యం దు కలదు. కావున నీసంగతి నాంధ్రులందఱు పూర్వముగా నీ పత్రికయందు చర్చించి ఆంగ్లదిన పత్రిక నొకటి ఆంధ్రులకు లభింపజేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

గుల్ఫి జులై 2:—ఘనతపహించిన వెంట్రాండు ప్రభువు గారును వారి పరివారమును విస్తృతి సాయంకాలము 5 గంట లకు అనంతపురమునుండి మోటారుబండిలో గుల్ఫికివెళ్లిరి. ఈ ప్రాధువ గవర్నరుగారు మహారా స్త్రముద్గరకు బోయిరి. అచ్చట మారనీయులగు కేశవశిల్ప గారు శ్రీవారి నుచితరీతిని సత్కరించి, స్వాగతముసగిరి. అనంతరము కలెక్టరుగారచ్చట సమావేశమైన ఉద్యోగములను, ప్రముఖులను గవర్నరుగారికి తెలియజేసిరి. శ్రీ గవర్నరుగారు వారి నిర్ణయస్థానము నధిపిం చిన మిమ్మట గుల్ఫిడివిజనల్ ఆఫీసునకు, తాలూకాబోర్డు వ్రెసి డెంటును వగు ఎస్. శ్రీనివాసరావుగారికొక విజ్ఞాపనపత్రమును తాలూకాబోర్డు పక్షమున సమర్పించిరి. ఆంధరి ముఖ్యాంశము లిచ్చట వివరింపబడుచున్నవి:—

నేను మీరు దర్శించుచున్న పట్టణము చిన్నదైనను పురాతన ప్రసిద్ధితోకపోలేదు. పూర్వమిది గౌతమ మహాముని ఆశ్రమముగా నుండెనని యొక ప్రతీతికలదు. దీనిని బట్టియే యీ పట్టణమునకు గౌలియును పేరు వచ్చినది. ఇచ్చటి కొంద మిద నున్నకొట గంగ, పడమర చాళుక్యుడు, మహాసల, యా దన, విజయనగరం రాజులకొంద చాల మహోన్నత పదవి ననుభవించి, శత్రువుల కభేద్యమైయుండెను. తరువాత, 18 వ శతాబ్దమున, మహారాష్ట్ర ప్రముఖుడగు మురారిరావుగారి ప్రధాన స్థానమయ్యెను. ఇప్పుడు మనము సమా వేశమైన భవముని మాకు కలెక్టరుగను, పిద పచ్చెపురి గవర్నరుగను పనిచేసి, దత్తమండలములవారిచే ప్రజలపాలిటి తండ్రియని నేటికిని పిలువబడుచున్న సర్కారు నొమరుగొగారి పేరనిర్దీప బడినది. మాతాల్కా విద్యాభివృద్ధికిని ఆరోగ్యాభివృద్ధికిని దొరతనమువారు చేసిన సహాయమున కెంతయు కృతజ్ఞులము. కాని, వీనినిగోర్డో యభివృద్ధికిని నింకను ధనసహాయము విశేషముగా కావలసి యున్నది. ఈడి విజనులో మంచినీళ్లుయిబ్బంది అధికముగా గలరు. చాల గ్రామములలో కావలసిన నీరు లభించుట లేదు. మఱి కొన్నిటియందు మురికి నీరు మాత్రము లభించు చున్నది. ఇందువలన కలరా, నాకురుపులు వచ్చి ప్రజలుబాధ పడుచున్నారు. కావున మాతాల్కా ప్రజలయందు నెక్కువ దయయుంచి, ఆస్థానికపక్షతుల ననుసరించి మామలుప్రెస్టింపు కొనుటకై కావలసిన ధనసహాయమును ధారాళముగా చేయ వేడుచున్నాము. ఈగుత్తిలో సహితము నేనవికాలములో నీరు దొఱకక ప్రజలు చాలకష్ట పడుచున్నారు. దీనిని తొలగించు నిమిత్తమై మంచినీటి సదుపాయమేమైన జేయుటకు దొరతన మువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము. ఇట్టి యేర్పాటు చేయుటకు వీలులేనిచో నధమము మంచినీళ్ల నూతులైన ద్రవ్వించుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము.

అనంతరము గవర్నరుగారి రిట్లు చెప్పిరి:—

మహాజనలారా! మీకుగల యిబ్బందులలో మంచినీటి యిబ్బంది ముఖ్యమైనదిగ నుడివియున్నారు. గుల్ఫికి నీటి సప్లయచేయు నిమిత్తమై పెద్ద రిజర్వాయరును (రెవ్యూచి నీరు నిలువచేయుటకై భూమి ఆనుకూలమైనది కాదని నేను విని యున్నాను. కొండలమీద బస్తీకంఠకు తగినంత జలమునొసగు జలాధారము లున్నవనికూడ రూఢిగ నమ్మకాలము. అయినను, మీ బస్తీవారును మీ మండలమువారును, నీటివిషయమై పడు చున్న కష్టముల దొరతనమువారి రెండుయెదురున్నారు. ఈమధ్య కలరావచ్చి చాలమంది చనిపోయినపు డేసంగతి మఱింత రూఢి యైనది. నూతుల నిమిత్తమై క్రిందటిసంవత్సరము దొరతనము వారు మీ తాలూకాబోర్డునకు 6,700 రూపాయ లిచ్చినారు. ఇప్పుడు నీటి యావశ్యకమున్న ప్రదేశముల విషయమై, దొర తనమువారు శ్రద్ధవహించి, విచారణ చేయించుచున్నారు.

ఇందునిమిత్తమై ప్రత్యేకముగా నొక అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు టిరి ఇంజనీయరు నియమింపబడినాడు. ఈయన మొట్టమొదట భగ్యవరము తాలూకాలోని పెద్దగ్రామముల నీటివనస్థి విష యమై కావలసిన యేర్పాటులు చేయించును; మిమ్మట నిదవిధ మున నితర తాలూకాలయందును, వాని వాని యవకరముల కనుకూలముగా పనిచేయబడును.

మహాజనలారా! మీ యిబ్బందులను ముందుగా మీ జిల్లాబోర్డువారికి వచ్చి చెప్పవలయును. క్రిందటి సంవత్స రము మీ జిల్లా బోర్డునకు ఆరోగ్య సంబంధపుగు పను లకై 44 వేలును, రోడ్లు, వంతెనలు నిమిత్తమై 50 వేలును, విద్యాభివృద్ధినిమిత్తమై ఒకటింబొత్తిక లక్ష లును, దొరతనము వారిచ్చియున్నారు. ఈ సంవత్సరము కూడ మీకు సహాయముచేయు విషయమై దొరతనము నారు ఉదాహరింపబడిన ప్రకృతిచెదరు.

మహాజనలారా! మీరు నాకొనసిన యాతిద్రవ్యమునకై తిరిగి వందనము లొనరించుచున్నాను. ఈసమయమున వెం ట్రాండు ప్రభునా వెంటరాంచున కెంతయు చింతిలుచున్నది.

హానుపేటనుండి గవర్నరుగారు సోమవారము ప్రా ధున వెంగురూరునకు బోయి, అచ్చట పోలో ఆటను జూచి, సాయంకాలము చెన్నపురికి బయలుదేరుదురు. చెన్నపురిలో మరునాటి సాయంకాలము కజునండి చాల్సి ఉదయమండల మునకు బయలుదేరి పోయెదరు.

నోటీసు.

ఆంధ్ర దినపత్రికయొక్క పనిచేయుటకు సామర్థ్యాభిమానములు గల వారు కావలసి యున్నారు. గుణములను నలయు జీతమును తెలుపుచు దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనవలయును.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
9, జవాంగీరు వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆనందనామ సం॥ ఆమాసము ౧౧
శనివారము.

గోదావరి జిల్లాబోర్డు-భర్తీబండ్లు.

చెన్నపురి దొరతనమువారు 5 వ జూరున నంబరు 1039 ఎల్ గుర్తుగల యుత్తరువును గోదావరి జిల్లాబోర్డువారు కోరినవిధమున నామోదించిరి. ఆశాసనములోని విషయ విమర్శనమును జేయుటకు బూర్హము శాసన మేర్పడిన విధమును తెలిసికొనుట యుక్తము. గోదావరిజిల్లాబోర్డు ఇంజనీరు సి. లోప్రీ గారు భర్తీబండ్ల రాకపోకలవలన గోదావరి మండలము లోని రోడ్ల స్వల్పకాలములోనే చెడిపోవుచున్నవనియును, బండ్లమందు టన్నుకు మించిన బరువు వేయబడుచున్నదనియును, బండ్ల పట్టాలు ఒకటినుండి ఒకటింబాటిక ఆంగుళముల వెడల్పును మాత్రము గలిగియుండుననియును, రోడ్ల శాగుణ్యముకొలది బరువు తెక్కువగ నింపబడుననియును, బరువు లధికముచైన కొలతి రోడ్ల చెడుచుండుననియును దీనికి ప్రతీకారశాసనమును నిర్ణయించుట యవసరమనియును జిల్లాబోర్డున కధ్యక్షులైన ఎల్విక్ గారికి వ్రాసిరి. ఈవిషయమును విచారించుటకయి 1914 వ సంవత్సరము 25 వ ఏప్రిలున జిల్లాబోర్డు సభ్యులు కూడిరి. ఆ సభ్యులు చిత్తుచర్లము నొక దాని నిర్ణయించి దానిని శాసనముగ జేయమని దొరతనమువారిని వేడిరి. దొరతనమువారు బోర్డువారి ప్రార్థనల కనుగుణ్యముగ నీక్రింది శాఖాశాసనము నామోదించిరి. “జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు జిల్లాబోర్డుకు సంబంధించినట్టియును లేక దాని క్రిందనున్న తాలూకాబోర్డులకు సంబంధించినట్టియును కొన్ని రోడ్లమీదగాని లేక నన్ని రోడ్లమీదగాని ఎవరును నూడంగుళములకంటె తక్కువ వెడల్పుచైన పట్టాలనుగల బండ్లమీదను ముప్పాటిక టన్నుకు మించిన బరువును నింపుకొని పోజనదు - అని ఉత్తరువు చేయవచ్చును. ఎక్కువ బరువును గలిగియున్నవని తోచిన బండ్లను నాపుటకు సెక్సునుఆఫీసరుల నోదాకు తక్కువకాని లోకల్ ఫండు ఎంజనీరింగు శాఖకు చెందిన యిన్స్పెక్టరుల కధికార మొసంగవలయును. వారు ప్రస్తుతము ఆ రణ్యపు శాసనములనును, ముందవసరమునుబట్టి నిర్ణయింపబడి జిల్లాబోర్డునందు ప్రచురింపబడు వీలైన స్థలములందును బరువును తూచవచ్చును.” “ఈశాఖా శాసనముచనుసరించి దోహారోపణమును జేయుటకు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుయొక్కగాని వానిచే నియమింపబడిన వానియొక్కగాని లిఖితపూర్వకమైన సమ్మత మనసరము. దోహారోపణకు రూ 50 మించని జరిమానా విధింపబడును.”

చైన వివరించిన శాఖాశాసనమువలన సామాన్యజనులకు గలిగెడి కష్టములను చదువరులూహించగలరు. లోప్రీగారు రోడ్ల చెడిపోవున

భయపడిరిగాని ప్రజలకుగలుగు కష్టములను గురించి యోచించరైరి. రోడ్ల సంరక్షణమునకును నిర్మాణమునకును రుసుతులు రోడ్లసెస్సును చెల్లించుచున్నారు. బండ్లను వాడువారు మెట్లదగ్గర మెట్టుపన్నును చెల్లించుచున్నారు. సామాన్యముగ రుసుతుల మెట్టుపన్నును రోడ్లసెస్సును చెల్లించువారై యున్నారు. ఈసమ్మవలననే రోడ్లు బాగుచేయించబడుచున్నవి, నిర్మింపబడుచున్నవి. ఏ రుసుతుగాని తనయెక్కులు మోయలేని బరువును బండిమీద వేయుటకు సాహసించకు. సాహసించినను ఎక్కులు బండినిలాగ లేవు. రోడ్లను వాడుకొనుటకై పన్నును చెల్లించి యుక్తమనితోచిన బరువును బండిమీద తీసికొనిపోవుటను ఆపరాధముగ నెంచుట ధర్మముగాదు. లోప్రీగారు మక్యమునుండి కలపనుచెచ్చు బండ్లవలన రోడ్ల చెడిపోవుట సంభవించుచున్నదని వ్రాసియుండిరి. ఈ శాసనము కలపబండ్లకకాక సకలవిధములైన భర్తీబండ్లకును నన్వయించుచున్నది. మరియును మన్యపు బాటలకు మంచి మార్గములకును జెందుచున్నది. బండియందెక్కువ బరువు కలదా లేదా యను విషయమును పరీక్షించెడి యధికారము ఇంజనీరింగు శాఖోద్యోగస్తుల యధీనమునందంచబడినది. శాసనమునందు మధ్యమ తరగతి యధికారుల కీపని నిర్ణయింపబడినటులు తెలుపబడినను వాడుకయందు సామాన్యాధికారు లీపనిని నిర్వహించుట సహజము. బండియొక డెక్కువ బరువుగలదని యధికారి యక్షగించిన తోడనే బండివానికిని బండియెడ్లకును గలిగెడి కష్టములను నిట్టినని వర్ణించుటకు వీలుండదు. ఇదివరకు వనపాలనాధికారులు మొదలగువారివలన గలిగెడి కష్టములకు తోడుగ నీ కష్టములు సామాన్యజనుల స్వేచ్ఛాజీవనమునకు ప్రతిబంధకములగును. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు సమ్మతిని బొంది కాని దోహారోపణమును జేయుటకు వీలులేదు గాన జనుల కిబ్బంది కలుగదని బోర్డుసభ్యులు తెలివిన యభిప్రాయము వాడుకయందు నిరుపయోగమగు ననుట నిర్వచ్యము. తాబేదారులు చెప్పిన మాటలను బట్టి ప్రెసిడెంటు చేయవలసియుండును. ప్రెసిడెంటునకు భర్తీబండ్లను తనిఖీచేయుటకు తగినంత తీరిక యుండుటకు వీలులేదు. ఎంతశ్రద్ధను దీసికొనినను నీ శాఖాశాసనము వలన బండ్లవాడ్లకు పీడయేర్పడుట సహజము చెన్నపురి రాష్ట్రమునందును మలబారు జిల్లా గుండును కొన్ని ప్రదేశములందు తప్పు, మరెచ్చటను న్ని శాసనము వాడుక యందు లేదు. ఇట్టి యపూర్వశాసనమును నామోదించమని గోదావరిజిల్లాబోర్డు సభ్యులు పాలకుల నటులు కొరిగి యూహించుటకు శక్యముగాకున్నది. ఇప్పుడైనను సకల జనుల కీశాఖాశాసన భావము బాగుగ ప్రకటితమగు నంతవరకు దాని వ్యాపనమును కొంతకాలమువరకు నాపుటవలన ప్రజాపీడనముతగ్గుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. జిల్లాబోర్డునందు ప్రచురించిన తోడనే ప్రజలు శాసన పరిచితులు గావేరరు. ఇతర జిల్లాబోర్డు ల్లికి ఆసంప్రేక్ష్యకారిత్యమునకు లోబడకుండుట ప్రజల యోగజ్ఞములకు శ్రేయస్కరము.

మైనూరు ప్రభుత్వమువారు 12 మందిని కాంపౌండరులుగా తనిఖీచేయు నుద్దేశముతో నెలకు రూ 5 ల వంతున ప్రతియొక్కనికిని ఎనిమిది మాసముల కాలము విద్యార్థిభృతి నియ్య నిర్ణయించినారు. ఈ డైరీ రూపాయలవంతున బుచ్చుకొని ప్రతిఫలము ప్రభుత్వమువారికి నందనీక పోదురని తలచి కాబోలు సీనియరుస్ట్రనుగారు ఈ విద్యార్థులు పరీక్షలో తేలినపిదప మూడు సంవత్సరముల కాలము ప్రభుత్వపువారి సేవలో నుండునట్లు అంగీకార

పత్రము వ్రాసియియ్య నేర్పరుచునదని ప్రభుత్వము వారికి సలహానిచ్చిరి. దానికి మైనూరు ప్రభుత్వము వారి రొప్పుకొని అంగీకారపత్ర స్వరూప మిట్లుండవలెనని ప్రకటించిరి. అది యొక్క భాషయందందుటజే యీ కాంపౌండరు లొంగ బాషలోనే యీ యంగీకారపత్రము వ్రాసి యియ్యవలసివట్లు తోచుచున్నది. రూ 40 లకై నిర్బంధములుపెట్టి పత్రము వ్రాయుచుకొనుటయేయంత సవ్యముగదోచలేదు. ఒకవేళ సాధనపు మేలున క్లిచ్చేసినారనుకొనినను పదిరూపాయల జీత కాండ్రగా బోవు కాంపౌండరు విద్యార్థులవద్ద స్వదేశసంస్థానమున నొంగ బాషలో పత్రము వ్రాయించుకొనుట చిత్రములో చిత్రము. ఆ విద్యార్థులకు గొంచె మింగ్లీషు వచ్చియుండవలె ననుటయు నిజమేగాని ఇంత పత్రమును సాధారణముగా నర్థముచేసికొను జ్ఞానముండుట కష్టమని మాత్రము చెప్పగలము. అంతేగాక యింత చిన్న పనికైనను మాతృభాష కన్నడము నుపయోగింపకుండుట ప్రవృత్తమానముకాదుండు స్వదేశ సంస్థానమునకు కొంతయని మా యభిప్రాయము. ఈ పత్రపు విషయమంతయు మొత్తముమీద సిస్సంస్థానము కంప్లు మూసికొని పాశ్చాత్యపద్ధతుల వంకకు పరుగెత్తుచున్నదా యను ననుమానమును కలిగించుచున్నది. మహారాజగారి ప్రభుత్వము దాని వలన గగు సపారనష్టమును గమనింతురని నమ్ముచున్నాము.

హైందవభూమిలోని లోపములను గురించి వ్రాసినవ్యాసము లొంగ దేశపత్రికలలో ప్రచురింపబడుట మిక్కిలి కష్టమనుట నొకవిలేఖకుడు డబిల్ యు. ఎచ్. సీసులబడువారు ఈక్రిందివాక్యములలో జేయిలీ హెర్బాల్డపత్రికయందు తెలియజేసినారు. “హైందవ పత్రికానిర్బంధశాసనమును ఖండించుచు వ్రాసిన వ్యాసము నెకదానిని మిత్రుడగు నొక టోరీపత్రికాధిపతి ప్రచురించెదనని యొప్పుకొని ప్రచురింపడయ్యెను. కారణ మడుగగా మరియొక స్నేహితున కొకయుత్తరము చూపెను. అది పలుకుబడిగల పెద్దమరుష్యుడు వ్రాసినదట. వై విమర్శయుతవ్యాసము ప్రకటింపబడినచో నిండి యూలో విరీతఫలము కలుగునని ఆపెద్దమరుష్యుడభిప్రాయపడెనట! అందుచేత పత్రికాధిపతివ్యాసమున చచ్చిపబడిన ప్రత్యూశము న్యాయానుగుణముని యొప్పుకొనుచు నావ్యాసమును ప్రకటింప జాలడయ్యెనట.”

అద్భుత గణితశిఖానుగులకు మన భారత భూమి వుట్టిరిల్లు. రామానుజమును పిల్లవాడు శిక్షణలేనిదే యొక్క విశ్వవిద్యాలయములలో గణిత శాస్త్ర పీఠమని పేరుగాంచిన కేంబ్రిడ్జు నందలి గణితశాస్త్రమును తనప్రతిభచేవాళ్లించి యొకను నెన్నిదినములో గాలేదు. ఇంతలోపలనే కేంబ్రిడ్జు మరీ యొక హైందవ యువకునకు శౌరవ మొసంగినది. భూపతి మోహనసేనుగారు ర్యాంగ్లరు పరీక్షలో నుత్తములలో నెక్కరుగ తేరుటయేగాక యున్నత గణితశాస్త్ర పరిశోధనలచే నొంగ్ల పండితుల మెప్పించి స్పీత్సుప్రైజ్ అను బహుమానము నడసియున్నారు. బహుమాన మిదివరకు హైందవుల కెవ్వరికును నియ్యబడియుండలేదు. సేనుగారే యీ గౌరవమందుటకు మొదటివారు.

కొంతకాలము నూడియ పక్షవాయువుచే శాధపడుచుండిన జోస్ఫ చేబరు లెయ్క అను గొప్పరాజనీతిజ్ఞ డిసెల కి-వ తేది ప్రొద్దున మృతి నొందెనని తెల్పుటకు మిక్కిలి చింతిలుచున్నాము. చేబరు లెయ్కగారి మరణముచే వారు విశేష సామర్థ్యముతో నాయకత్వము వహించిన పూర్వ పక్షావలంబన కక్ష కేగాక ఆంగ్ల గాజకీయ లోకమున కెల్లను మితిలేని నష్టము సంభవించినది.

విదేశీయ తంత్రీ వార్తలు.

అల్మోరా యువరాజు హత్య.

శత్రువుల కలవరము.

వియన్నా జూలై 31:— సర్వీయా వారికి రోషమువచ్చునట్లు జనలు గందరగోళమును చేయుచున్నారు. వియన్నా పట్టణములోనున్న సర్వీయా రాయవారి కచ్చేరి సమీపమున సర్వీయావారి రాజసత్తాకమును తగులబెట్టినారు. గోలచేయుచున్న జనసమూహము కడియా రాయవారి కచ్చేరివద్దకుగూడ పోవలయునని ప్రయత్నించిరి. కాని పోలీసువారు పోనియ్యలేదు. పిమ్మట ఈ జనసమూహము జగ్గము బ్రటిష్ రాయవారుల కచ్చేరియెదుట నిలిచి, వారివారి బాతీయ గీతములను పాడిరి.

శత్రువులు.

శత్రువులను రాజ్యములలో వియన్నా పట్టణమునందుంచివారు. శత్రువులను సమయమున ప్రజలనేకులు గుమికూడిరి శత్రువులను వెండితో చేయబడి, బంగారముతో అలంకరింపబడిన శత్రువాహనములపై నుంచివారు. క్రొవ్వొత్తులను వెలిగించి శత్రువాహనములపై నుంచిరి. శత్రువుల కాపాడు భటులనుంచి వారు, దూర్బంగారి పిల్లలు పంపినపుడు శత్రువులు, శత్రువాహనములనుండి వెళ్లినారు. ప్రాంతములు జరిగినవి.

బాంబువేసిన వారిమాటలు.

బాంబువేసిన గాల్వికోవిక్యను వాడిట్లు చెప్పెను:— ఇదివరకు ఆస్ట్రియా నేనలో యుద్ధోగి నుండి, ఇప్పుడు సర్వీయా నేనలో మేజరుగనున్న ఒకనిద్వారా సర్వీయా మందు కొట్టునుండి బాంబులు సంపాదించినాను. ఈ విషయములో నాకు నలుగురు సహాయులుచేసినారు. బాంబువేసిన తరువాత విషము తిని చావలయునని ఏర్పాటు చేసికొన్నాము. క్రిస్ జస్టు తక్కినవారికి బాంబులను, విషమును సప్లయచేసినాడు. పిమ్మట క్రిస్ జస్టు అనువానిని పోషించినారు. వాడుభయపడి యీ క్రిందివిధమున చెప్పినాడు:— గాల్వికోవిక్యనును వాడును, వానిపొట్టికి చేరినవారును నన్ను మోసముచేసి పోలీసువారికి కహస్యములను చెప్పినారు. మేము మొదట ఆయన కొనినట్లువారు కహస్యములను దాచలేకపోయిరి. వారు పరమ దుష్టాదులు.

శత్రువులు వియన్నా చేరుట.

శత్రువులు వియన్నా చేరినవి. స్త్రీమనుకు క్రిస్ శేఫులగు దూర్బంగారి సోదరుడును, ప్రస్తుతపు యువరాజునగు ఆర్వి దూర్బంగారి క్షాత్రువు ప్రానిస్సు నో నెపుగారు దప్ప రాజకుటుంబము వారెవ్వరును రాలేదు. స్త్రీమనుకుండి శత్రువులను, హాఫ్ బర్డును గూడని వెళ్లెవ్వడును జనలు టోనీలను తీసివేసి, నిశ్చయముగ నీవు తీరినవిచిరి. దూర్బంగారి కత్తుక భటులనుండ లేదు. శత్రువాహనములను రక్షించుటకు భటులను కొందరినుంచిరి. శత్రువులపై బంగారుసరిగ వస్త్రములను కప్పియొక భవనములో నుంచివారు.

దూర్బంగారిమొక్కయు, వారి భార్యమొక్కయు ఉత్తర క్రియలను ఆస్ట్రియా రాజకుటుంబమువారుమాత్రమే రావలయునని తెలిసిందన పండితా రాజుగారు పాస్ గారును; బవేరియా, కాక్టనీరాజులును ఉత్తరక్రియలను రావలెనని యిదివరకునున్నారగాని, యిప్పు డాయుద్ధేశమును వదలకొనినారు.

జోసెఫ్ ఛాబర్లేనుగారి మరణము.

లండను జూలై 31:— జోసెఫ్ ఛాబర్లేనుగారు లండనులో చనిపోయినారు. మరణకాలముందు వీరికుమారులగు ఆస్టెను ఛాబర్లేనుగారును, వారి కుటుంబములోని యితరులును, దగ్గర నేయుండిరి.

పార్లమెంటు సభ.

ఛాబర్లేనుగారి మరణమునుగూర్చి ఆస్ట్రియా గారును బోసరుగాగారును సోమవారమునాడు కామస్సునలో ప్రసంగింతురు. రెడ్డెండుగారు, ఛాబర్లేనుగారిని దుటించుచు, మాటలాడిరి. రాజనీతి విశారదుడగు ఛాబర్లేనుగారిని బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములోని వారందరును క్షాపింతురు.

లండనులో కలవరము.

రాజకీయ వ్యవహారములలో తిరుగుదుండు ఛాబర్లేనుగారికి గడచిరి మంగళవారమునాడు వ్యాధి తిరగబెట్టెను. వీరిమరణము వలన రెండు వైఎలెక్షనులు జరుగవలసి వచ్చును. ఆస్టెను ఛాబర్లేనుగారు పశ్చిమ బర్మింగ్హమ్ మున సభ్యులగుటకు ప్రయత్నింతురు.

పుత్రికాభిప్రాయములు.

నేటిసాయంకాలము ప్రచురింపబడిన పుత్రికలన్నియు క్రిస్ శేఫులగు ఛాబర్లేనుగారిని క్షాపించినవి. వెస్టు మినిస్టరు గజెటి పుత్రిక యిట్లు వ్రాసినది:— ఛాబర్లేనుగారు చనిపోవుటవలన రాజభివ్రత విశారదులలో నొకరు పోయిన కొరత ఏర్పడినది. తక్కిన పుత్రికల యభిప్రాయముకూడ నిదియే యని చెప్పవచ్చును. ప్రజలందరుకలసి ఉత్సవముతో వీరి శత్రువును, భూస్వామియు చేయవలయునని కోరుదురట.

రాజకుటుంబముల సామగ్రి.

ఛాబర్లేనుగారి మరణమునకుగాను దుఃఖింపుచు జార్జి చక్రవర్తిగారును, ఆల్బర్ట్ గూడు గారును, ఛాబర్లేనుగారి సానిక తంత్రీవార్తలను బంపిరి. జార్జి చక్రవర్తిగారిట్లు తెలిపిరి:— ఛాబర్లేనుగారి శక్తి సామర్థ్యములచుండు నాకు గౌరవాశ్చర్యములు కలుగుచుండెడివి. నేటికా ప్రచురింపబడిన పుత్రికలన్నియు ఛాబర్లేనుగారినిగూర్చి వ్రాసినవి. లాయడు జార్జిగారు.

మ్యూనిసిపలు ప్రతినిధులతో మాట్లాడుచు లాయడు జార్జి గాట్లినది:— ఇప్పుటి ప్రసిద్ధ మ్యూనిసిపలు సరిసాలకులలో ఛాబర్లేనుగారుకొకరు.

శత్రువులయు క్షాపించుచున్నది.

రాజకుటుంబమువారు, కాలనీల ఉద్వేగములు, మంత్రులు, అన్నికీతుల ప్రజాసాధకులను ఛాబర్లేనుగారిని క్షాపించుచున్నారు. ఛాబర్లేనుగారి మరణము విని జేస్సే కాలింగ్సుగారు దుఃఖమును పట్టజాలక పోయిరి.

ఛాబర్లేనుగారి ఉత్తరక్రియలు.

లండను జూలై 31:— క్రిస్ శేఫులగు ఛాబర్లేనుగారి శత్రువు సోమవారమునాడు బర్మింగ్హమ్ హామిషులులోనిహోమ్ గోరిల్ వాడ్స్లో భూస్వామిత్వము చేయబడును. వీరి ఆస్ట్రియా శాంతియును నొసగునని మెసయో యూనివేరియసు వల్లెలో ప్రార్థనలు జరుగును. శత్రువును సర్వశాసకుత్వీనిని వెస్టువర్డు బర్మింగ్హమ్ పట్టణపు లూడ్ మేయరుగారును, బర్మింగ్హమ్ హామిలోని గొప్పవారును వెంట వెళ్లవచ్చును. ఛాబర్లేనుగారు తమ ఉత్తరక్రియలు ఆడంగములేక వెస్టులో జరుగవలయునని కోరినందున, ఇతరపట్టణములనుండి జనలు రావలయునని యుద్ధేశములేదు. బర్మింగ్హమ్ హామిలో భూస్వామిత్వము చేయునప్పుడు ప్రార్థన? జరుగును గద. ఆసమయముననే లండను పట్టణమునందు వెస్టుమినిస్టరు భాగములోన్నా పెంటు మార్గరెటువల్లెలోగూడ ప్రార్థనలు జరుగును.

కనకాపత్రికలు.

ఛాబర్లేనుగారి మరణమునుగూర్చి కనకాపత్రికలలో ప్రధానవ్యాసములను ప్రచురించివారు. పుత్రికలన్నియు వీరిని క్షాపించినవి.

జ్యోతుషపుత్రికలు.

జ్యోతుషపుత్రికలలో ఛాబర్లేనుగారి శత్రువుని గూర్చియు, వారి సామర్థ్యమునుగూర్చియు పాగడుచు ఆయన జీవనచరిత్రను ప్రకటించినారు.

లాయడు జార్జిగారుభయము.

ఛాబర్లేనుగారి మరణవార్త నాకు అత్యంత దుఃఖమును కలిగించినది లాయడు జార్జిగారు నాతో చెప్పినారని ఒకోనరుగారు ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ కాన్ఫరెన్సులో చెప్పినారు.

ఆంగ్లపుత్రికలు.

కొన్ని పుత్రికలలో ఛాబర్లేనుగారిమరణమునుదప్ప మరొకటిలేదు. వారి మరణవార్తలు, వారు ప్రసంగించిన పునర్వ్రతణములు, వారి మహావాక్యములు, వారిని సోత్వాహాపవచిన వారి పాగలు, మొదలగు విషయములతో పుత్రికలు నిండి పోయినవి. యూనియన్స్ పుత్రికలు వీరిని వివరించుగ దుటించినవి. బ్రిటీషు ప్రజలను కాక్టోత్వాహులను చేయుటకు ఛాబర్లేనుగారు ప్రధానులనియు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యప్రజలకు మీరు మూర్తి కనిపించిన పాపమద్రాయలనియు; యూనియన్స్ పుత్రికలు వ్రాసినవి. శ్రేణికుపుత్రికలు ఛాబర్లేనుగారి దేశభక్తిని పొగడుచు, శ్రేణికు సార్వభౌమత్వ వైఖరితోయిన పక్షమున వారు ఉపకారము లై నట్టియు, భువమై నట్టియు, అనేక కాక్టోములను చేసియుండునని వ్రాసినవి.

గ్రామస్థుల ప్రభువు.

దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు కేసరులు.

జోహన్న బర్జు జూలై 31:— జోహన్న బర్జు పట్టణ వాసులు, దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు కేసరులగు గ్రామస్థుల ప్రభువును, నిన్న నీడుకోలు విందుచేసిరి. ఆ పునర్వ్రత మేమును ఆగ్రహముగ నుండిరి. ఈ సమయమున గ్రామస్థుల ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి:— దక్షిణాఫ్రికాలోన్నా నాలుగు ప్రభుత్వములకు దృఢమగు విక్రయము కుదిరినట్లు యీ నాలుగు సంవత్సరములనుండి జరిగిన సంగతులను బట్టి తెలిసినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల వ్యవహారము పరిష్కరింపబడినందున, సాస్థ్యతంత్రము ననుభవించు ప్రభుత్వములుగూడ, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయములకు సర్వము గ వ్యవహరిం చేసినది. దక్షిణాఫ్రికాలో యూనియన్ ప్రభుత్వము సామిపక పూర్వము, ఇండియనులను దక్షిణాఫ్రికాను గానియ్యవచ్చునా? లేదా యునువిషయమే నాలుగు వాస్తవికములలోను సామ్రాజ్యముగు నిబంధనలేమియు లేవు. కడచిన సంవత్సరముల భారతీయుల వ్యవహారమును పరిష్కరించుటకు నాలుగు వాస్తవికములవారు అంగీకరింపవలసి వచ్చినపక్షమున, నాలుగు వ్యవస్థయందును. ఆయా రాష్ట్రములకు స్వతంత్ర ప్రభువులను నాలుగింటికి కలిపి యూనియన్ సాస్థ్యమెంటు యందుటవలన భారతీయుల వ్యవహారమును పరిష్కరించుట సాధ్యమైనది.

ఈ వ్యవహారము పరిష్కారము కావినోకే, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు 30 కోట్ల భారతీయులవలన గొప్పకష్టము సంభవించును ప్రధానవిషయమును యూనియన్ సాస్థ్య

మెంటువారు గ్రహించి పరిష్కరించినారు. భారతీయుల కష్టములను నివారించుటకు చేపడిన వెళ్లును, నేను ఆధికార తంత్ర్య అంగీకరించినాను. నాదియు తెచ్చినందుకు యూనియన్ గవర్న మెంటువారి పార్లమెంటుకు నేను కృతజ్ఞుడనై యుండును.

కొన్ని గ్రీసుదేశములు.

కాన్స్టాంటిను పోలియజులై 31:— టర్కీ శత్రువులు కొందరు గ్రీసు దేశమునకును, గ్రీసువారు టర్కీ దేశమునకును వలస పోయియున్నారు. ఈ విషయములో కొన్ని చిహ్నములు కన్పిస్తవి. ఆ చిహ్నములను దిద్దుటకు టర్కీ ప్రతినిధులును, గ్రీసు ప్రతినిధులును కలసి యొకమామనగ ఏర్పడినారు. ఈ ప్రతినిధులు తేపు సృష్టకు కల్పించును. ఈ ప్రతినిధులలో అభిప్రాయ భేదములు కలిగినపక్షమున రెండుపక్షములవారిని కూడలియుటకు, యీ గొడుగుదేశములతో సంబంధములేని యూరోపియన్ రాష్ట్రము ప్రతినిధి నొకనినిగూడ నియమించినారు.

దుఃఖింపవలయునని వార్త.

లండను జూలై 31:— నిన్న బెల్జియన్ వెస్ట్ లలో పికారు చేయవలయునని యుద్ధేశముతో కొందరు భేదమునలో పోటు కెక్కి ప్రయాణముచేయుచుండెరి. జోటులోనివా ఒకడు నీటిలోపడెను. వారిని వెంట తీయవలయునని గర్జ వెళ్లును జన్నుగారు నీటిలో దుమికిరి. ముందుదినవాడును, వారిని రక్షించుటకు దుమికినవాడును, మునిగి చనిపోయినారు. వీరిద్దరిని రక్షింపవలయునని లండనుపట్టణములో నుండు రషియా రాయవారి బహుదరుల కొందరు వెన్ కెక్ ప్రాప్త గారునీటిలో దుమికిరి. వీరినిమట్టుకు వెన్ కెక్ గానారు. వెన్ కెక్ తీయునప్పటికి చాల అలసియుండెను.

కమాంగుగారు స్త్రీయరు.

గవర్న మెంటువారి అభిప్రాయము. విక్టోరియా జూలై 31:— కమాంగుగారు స్త్రీయరుగనున్న భారతీయులను, అనవరతముగ నిష్పంపవలసినందుకు, భారతీయులు ఈనెల 31 వ తారీఖున ఆస్ట్రియాలో వాచా శేనున్నారు. ఈలోపుగా గవర్న మెంటువారు స్త్రీయరు ప్రయాణికులలో జోక్యము కలుగజేసికొక కలవరలేదని ప్రకటించినారు. కొద్దివారు ఇండియనులకు వ్యతిరేకముగ తీర్పు కేవలపక్షమున స్త్రీయరులో గందరగోళము జరుగునని అధికారులు, అనుకోనుచున్నారు.

ఆంగ్ల పరిషియన్లు నిరాశకంపెరి

పెంటు పోర్టు. జూలై 31:— పరిషియన్లలో ఇంగ్లండు దొంగతనమువారికి నూతన సంబంధమును స్వాగత్యములనిచ్చు పక్షమున, రషియా, ఇంగ్లండు శత్రువులకు, ఇదివరక జరిగిన ఒడంబడికలో కొన్ని మార్పులు కలుగవలయును. ఇంగ్లాండు, రషియా శత్రువుల స్నేహముయొక్క బలాలులయు పరిషియా వ్యవహారమును బట్టి తెలును. ఇంగ్లాండు, రషియాల స్నేహము కొద్ది దగుపక్షమున వారిని కడలుగొనుటమేలు. అంగ్లొగోమే వెస్ట్ యరు రషియా పుత్రిక వాగ్దానమున్నది.

స్త్రీలకు నిరుద్యములు.

లండను జూలై 31:— కాబూగారి జ్యోతిక సంస్థమున నిరుదు లిక్యబడినవి. ఆస్టెనులలో స్త్రీలకు విక్రమైతనను వారేను. ఇదిచాల ఉన్మాదముచే తెలుపు స్త్రీ స్వాతంత్ర్య సంఘమువారు కాబూగారికి, మున్ముందులై ఆస్ట్రియాలో గాంధీ గారులు పండినారు. గౌరవ విరుద్యులను పొందుటకు స్త్రీల నానితాను వ్రాసి, అంబులతో పండినారు.

సివిలులిస్టు పిచ్చునులు.

లండను జూలై 31:— కారెను క్షేత్రాధికారి కమాంగుగు సామరీల్వొందులో పరిచేసి ఆకాలమునందు వారేడినందున ఆమెకు విరెను యిచ్చినారు. దేశగౌరవసాగర్త గొప్ప చిత్రకారుడు. ఇదికు చనిపోయినందున దేశమునొకసానికీ కించము యిచ్చినారు.

నిజామానున కొమార్తెకా

వాసింగుటను జూలై 31:— అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు, నిక నాగున రాష్ట్రమునకును ఒడంబడిక జరుగవచ్చును. ఏమరతులపై జరుగనున్న వో కమగో కలసికదని ఆమెరికా వెనేటువారు, విదేశీ వ్యవహారమును బాధించుట వారికి వ్రాసిరి.

కచ్చి బోర్డుగోవారి వివాదము.

కొను జూలై 31:— కచ్చి, బోర్డును ప్రభుత్వములకు ఎల్లలనుగూర్చి వివాదములుండెను. ఈ వివాదమును కేసుకు పట్టణములోనున్న పంచాయతీ సభవారు, బెల్జియాం పక్షము పరిష్కరించినారు.

గ్రీసు యుద్ధవార్తలు.

వాసింగుటను జూలై 31:— అమెరికా బోర్డుమువారి వ్యక్త గ్రీసు దేశముకొనిన మిసిసిపి బాహుళ్యమును యుద్ధ వార్తల క్రింద 12:00000 ల కాల్గెను గ్రీసువారు, అమెరికాకు యియ్యవచ్చును.

అల్లెగొడ్డ రాణి.

అండను, జూలై 3:—అల్లెగొడ్డ రాణిగారి జన్మ దినమునాడు అండనులో 21,000 పానులు కనూలైనవి.

సవరణబిల్లును నిలుపుదల చేయుట.

అండను జూలై 3:—ప్రభువుల సభవారు సవరణబిల్లును గూర్చిన చట్టము సోమవారము వరకు ఆపుకల చేసినారు.

అల్లెనియా రాణి.

అండను జూలై 3:—అల్లెనియారాణి, సిల్లలతో సహా బుకరెడ్డు పట్టణమునకు వెళ్లుచున్నది.

ఇండియా కొన్నిలు బిల్లు.

అండను జూలై 3:—ఇండియా కొన్నిలు బిల్లును గూర్చిన చట్ట తిరిగి 1వ థాంబున ప్రారంభమగును.

మరణవార్తలు.

అండను జూలై 3:—ఇదివరకు బొంబాయి కాసనెర్రాణ సభ్యులుగనన్న ముగ్గురు మోపాటుగారు చనిపోయినారు. సర్ బెంజమన్ స్టోనుగారు సర్ బెంజమన్ స్టోనుగారు చనిపోయినారు.

చేరీయతంత్రీవార్తలు

బక్కింగ్ హాము స్ట్రీ వెన్ను కేసు.

తిరుకనంతపురము జూలయి 3:—ఈకేసులో చేయబడిన అప్పీలుయొక్క విచారణ నేటి మధ్యాహ్నము తిరిగి ప్రారంభమయినది. కేసుయొక్క గాఢ తమవాదమును చేయుచున్నారు. సాధారణముగ కేసులో న్యాయాధిపతి ముద్దాయి కనుకూలముగ నుండవలెను. కాని ప్రస్తుతపు కేసులో న్యాయాధిపతియొక్క ధోరణి అట్లుండవలెదు అని అయ్యయ్యగారు తెలియజెప్పిరి. బక్కింగ్ హాము స్ట్రీ వెన్ను తలక్రిందపెట్టుకొని పరుండిన తలగడయొక్క చిల్లాలనుగురించినయు తలగడయండిన సంగతి సందర్భములనుగురించినయు, తలగడలోనికి తుపాకిగుండెట్లు వెల్లియందునను సంగతినిగురించినయు నేడు కేసుయొక్క గాఢ విభలముగ వాదించిరి. స్ట్రీ వెన్ను గదిలో దొరకిన తుపాకీ యుండినదండెట్లుగ పోల్ గొప్ప తీయబడి కోర్టులో దాఖలుచేయబడినది. పోల్ గొల్లో కనుపడుచుండినట్లు తుపాకీని ఉంచి వేల్పుటకై కోర్టువారి యనుజ్ఞను వీరుకోరిరి.

తుపాకిని నేముటకై పోలీసు కానిస్టేబులు నియోగింపబడెనుకాని వేల్పులేకపోయెను.

కోర్టువారి యనుజ్ఞమీద స్ట్రీనీతుపాకీ నేట్లు వేల్పుబడి యుండుకో కనుపంచి స్ట్రీ వెన్ను, ఆత్మహత్య చేసికొనినట్లుగ ప్రవచనముచేసెను.

తమవాదమునకు బలవత్తరముగ నుండుటకై అయ్యయ్యగారు నిదర్శనములను తెలియజేసిరి.

తరువాత స్ట్రీ వెన్ను చనిపోవుటకు పూర్వ మతని మనోదేహ స్థితులనుగురించినయు, ఎట్ల తడు బయట ను, లోలోపలను కృశించినయు, హత్యజరిగినకాతెట్లు నిదరలేక ఆందోళన పడుచుండిన సంగతియు, వివరించెరి. స్ట్రీ వెన్నుకు మనస్థిమితము లేదని సాక్ష్యమియ్యబడిన సంగతి నిదర్శనముగ కనుపరిచెరి. పక్కమీదనుండి యంతలవవెళ్ళి గండునకై భార్యకొడపడి రండుమాడుసాల్ల పరుపుయొద్దకు తీసికొనివచ్చెను. కేసుయొక్క గాఢ వాద మింకను ముగియలేదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సీట్ల వేయబడిన.

రైలు పట్టాలనుండి తొలగింపు.

బామనపేట, ఇ. వి. రైలువే జూలయి 3:—నాల్గొం గా యొద్ద సరుకుల బండియొక్కటి పట్టాలనుండి తొలగి కోడ్డు కడ్డముగ పడియున్నది. టపాలును, ప్రయాణికులను బండ్లు మారవలసి వచ్చుచున్నది. 18 గంటలయిన తరువాత సరైనరంగ బండ్లు నడుచును.

ఒక బాలిక, ఆత్మహత్య

కలకత్తా జూలయి 4:—ప్రయాణికులు, రైలువేయు దొంగులు చూచు చుండగానే జెన్నూరు జిండా రైలువే నీరదనున్న కాళిగంజు సమీపమున రైలు పోవుచుండగా ఒక బాలిక అడ్డముగపడి ఆత్మహత్యచేసి కొనెను. పాపము బాలిక ముక్కల క్రింద కనుకుకొని పోయినది. పోలీసువా రీవిషయమై విచారించు చున్నారు.

చిటగాంగు ఇండ్ల శోధనలు.

కలకత్తా జూలయి 4:—చిటగాంగులో జరిగిన రాజ కేసుహత్య సందర్భమున నారాయణ గంజిలో మరయొక యిల్లు శోధింప బడినది. ఇండిలోనుండిన నలినీ మోహనగోసు గారికి వారంటు చూపబడినది. నారాయణ గంజి సబుడివిజ నులో బ్యాగార్ గ్రామము వీరి నివాసము. వీరిబంధువు లాకరు చాకేయ నేరముల సందర్భములో యనుమానింప బడుచుండె నట. ఇతనిపేరు దక్కా కుట్ర నేరములో బయటపడినది. రాజుగోహ సందంభమైన దేమయిన కనుపడలేదు, పోలీసు వారెవరిని పట్టుకొనలేదు.

ఆంగ్లేయవిద్య.

కాల్కిలు ప్రభువుగారి యుపన్యాసము. కలకత్తా జూలై 3:—నెంటుసాల్సు కత్తిడలుమిమను కాల్కీ నూతన గృహముల తెరుచుచు నీ దినమున కాల్కిలు ప్రభువుగారి కిట్లుపన్యసించిరి. వంగదేశవిద్య యప్పుడు చాల చిత్రైక స్థితియందున్నదని చాలమంది తలచుచున్నారు. స్వల్ప సంఖ్యాకులు కొందలు వెనుకటి పద్ధతియే మంచిదను చున్నారు. ఆంగ్లేయవిద్య అజ్ఞాత్రగా నిష్ప్రమువచ్చినట్లు వ్యా పింపజేయుట వలననే యీ రాజకీయ వాదమును ఆరికాకాం తియు కల్పనచేయు, ఆంగ్లేయవిద్య నింకను తక్కువచేసిన నిన్ని రాజకీయ కష్టములు కల్గి యుండవలయు వారనుచున్నారు. ఇట్టి యభిప్రాయముల వినినప్పుడు నామనస్సు నిలువదు. ఆంగ్లేయ పాలనము వలన లాభములుగూర్చి నేనుతరుచుగా చెప్పును. హిందూదేశమున మనము కొన్ని తప్పులచేసినను కొన్ని గొప్ప కార్యములు మనము తప్పక చేసియున్నాము. ఇందు యెల్లప్పు డును జ్ఞానాభివృద్ధిని విద్యావ్యాప్తమును హిందూదేశ ఆంగ్లే రాజ్యమువారు అభివృద్ధిచేయుట చాల తృప్తికరమైనది. మన యాంగ్లే పూర్వచారములకు వ్యతిరేకముగా మనము నడువనొ మేనిపైండద విద్యాభివృద్ధికి మనము యత్నింపకతప్పదు. విమ ర్శకులు మన విద్యాపద్ధతి సరిగాలేదనిచేసి యందలి లోపముల మన మంగీకరింపవచ్చును. ఇప్పటినుండి వెనుకకు మెకాలే యొక్క ప్రసిద్ధపద్ధతిని గమనించితిమేని, మనవిద్య ఫలితము నందలి యనేకలోపముల ననుభవ సహాయమున విడవగలిగి యుండుమని తోచును. అనుభవమువలన మనకును జ్ఞానము వృద్ధియగుచున్నది. యూగపు అమెరికాలలోని విద్యాధికుల విద్యావిషయక నవీన సిద్ధాంతములు మనకును వ్యాపించు చున్నవి. విద్యాలయములను, కళాశాలలను, విశ్వ విద్యా లయములను వాగుడకు విధమున చర్చింపబడుచున్నది. హైందవ విద్యాపద్ధతియొక్క యయోమయ స్థితితప్పి, పర స్పర సమన్వయము నైక్యమునెప్పుడీ వైచిత్ర్యముకూడ నుండ గల దినములు రాగలవని సంతోషముతో నెదురు చూచు చున్నాను.

రాజబజారు బొంబుకేసు అపీలు.

కలకత్తా జూలై 3:—ఈదినమున హైకోర్టులో మమ్మ ను, టయినను జడ్జిలయెదుట పూర్తి గుప్తగారల వింగదేశన్యా యశాభాషతమున రాజా బజారు బొంబుకేసులోని శిక్ష తుల శిక్షనువృద్ధి చేయుమనియు, వదలివేయబడిన వారిని శిక్షింపుమనియు అపీలుచేసిరి. జిల్లాజడ్జిచే విచారింపబడిన వారిలో ఖగేంద్రనాథ చౌదరి విడుదల చేయబడినది. శకాం కునిశిలక ఆప్ట, ప్రకారము 15 సం॥ లును మరియొక ఆప్టప్రకా రము 10 సంవత్సరములును శిక్ష విధింపబడినది. తక్కిన నలు గురు ముద్దాయిలను చేరి 10 సంవత్సరములు ప్రతిఆత్మకును శిక్ష విధింపబడిరి.

రెండు అరెస్టుల శిక్షను ఒక్కమా రే యనుభవించినచాలు ను. ఈముద్దాయిలపై స్థిరపడిననేరము మిక్కిలి అపాయకర మగుట వలన యీ రికెని 20 సం॥ పూర్తియైన శిక్షయును విధింపబడ వలయునని వంగదేశపు దొరతనమువారు కోరి యీ యపీలు చేయించు చున్నారనియు, ఖగేంద్రనివిడుదలయన్యా యమనియు అపీలు పీడరు చెప్పెను.

జస్టిసు తెయననుగారు ముద్దాయిలు కూడ అపీలు చేయుదురాయని యడిగిరి.

ఒక పక్షముడినములలో యెదుటికత్తువారు మిమ్మునట్లు కోరుదురని తెలియుచున్నది అని పూర్తిగారిరి.

రెండేని కలిపి విచారించిన వాగుండునని జడ్జిగారు మరలనని అంతవఱకు దీనిని నిలుపుచేసిరి.

పోలీసువారిమీద తుపాకీవేయుట.

కలకత్తా జూలయి 3:—కడచిననెల 29వ తేది రాత్రి మృగ్రామనీవాసులకు కుంజమోహన దత్తుగారియింటిలో దొం గలుపడిరి. ఈసంగతి తెలిసి పోలీసు సబిఇన్స్పెక్టరులు మానస. కె. బెనర్జీ, తారకనాథ గోసుగార్లొద్దర దత్తుగారి యింటికి వెళ్లితలుపుకొట్టిరి. దానిమీద వీరిని దొంగలనుకొని ఫిర్యాదినో దరుడు వరదవరణదత్తు తుపాకీవేసెను. బాబు తారకనాథ గోసుగార్లొద్దరి సెనుసూర వైద్యశాలకు తీసికొనిపోవడిను. మానస బాబుకంతగా డెబ్బలు తగులలేదు. దత్తును పోలీసు వారు పట్టుకొని అజ్ఞాత్రగను, తొందరగను తుపాకీవేసినం దునకు విచారణకునెట్టిరి. తిరిగి విచారణ త్వరలోనే ప్రారం భమగును.

విశ్వాస ఘాతకము.

లాహోరు జూలయి 3:—లాహోరులోని వీవింగు అండు స్పిన్నింగు యంత్రాలయ కంపెనీకి యిజవరకు మేనే జింగు యేజెంటుగ నుండిన వెమోవరు నివాసులగురాయి బహద్దరు హాజీ మాలుగారిమీద విశ్వాసఘాతమునకై లాలా హారికమౌ లాలుగారియనుమతితో మేనేజరు సిటీ మేజిస్ట్రేటు గారియెదుట ఫిర్యాదుచేసెను. ఇరు పక్షములవారికిని కొంత కాలమునుండి వ్యాజ్యములు జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతపు కేసు లో రాయి బహద్దరుగారిమీద సమనులు జారీచేయబడినవి.

రాజప్రతినిధిగారి బసయందువిందు.

సిమ్లా జూలయి 3:—నేటిరాత్రి రాజప్రతినిధిగారి బ సయందొక విందుజరిగినది. భోజనములయిన తరువాత లెఫ్టి నెంటు కలనలు సర్ జేమ్స్ విలుకాపుగారికి కె. సి. బి. బిగు దము నిచ్చిరి.

క్రిమినలు కేసు మరియొకకోర్టుకు మార్పుట

సిమ్లా జూలయి 3:—ఈక్రిందిసంగతి ఇండియా గెజెట్టు లో ప్రకటింపబడినది:— ప్రభుత్వమువారు జె. సి. గోకేగారి మీద తీసికొనివచ్చిన క్రిమినలు కేసు రంగూనునుండి కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు మార్చబడినది.

బొంబాయి నాటకశాలలు.

బొంబాయి జూలై 3:—బొంబాయిపురము నందలి నాటకశాలాధికారులు, అగ్నివిపత్తు సంభవించు పక్షమున, ఆరుటకు అవలంబించు చున్న పద్ధతులను గూర్చి నిష్పనార్పు భటులవెద్ద యధికారి యొకటివట్టెను తయారుచేసి బొంబాయి మ్యునిసిపాలిటీ వారికి పంపివాడు. బొంబాయి మ్యునిసిపాలిటీ వారు నాటకులకును ప్రజలకును అగ్నివలన యిబ్బంది కలుగ కుండ చేయవలయునని నూతన పద్ధతులను అవలంబించు చున్నారు. రిపోర్టులో నీక్రిందివిషయములున్నవి:—నిష్పనార్పు యంత్రములను శ్రద్ధగాయుంచుటలేదు. యంత్రములను నడపుటకు తరఫీలే నట్టియు, అనుభవము కలిగినట్టియు పనివారులేరు. నిష్ప నార్పు పనిముట్లను సుంచవలసిన పోట్ల యుంచలేదు. కొన్ని నాటకశాలలో దుస్తులను ధరించు గదులు, విపత్తుకలుగు నట్టి స్థితిలోనున్నవి.

ఇన్నూరు బంగీల దొంగతనము

బొంబాయి జూలయి 3:—మెయిలు సంచీలోనుండి దొంగలింపబడిన సవరణల విషయమై విచారణ జరుగుచున్న కేసు యెవరు అనుకొననంత త్వరలో ముగిసినది. మెయిలు గార్డును యితనికి దొంగతనములో తోడ్పడిన మరియొకడును బిజాపురము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారింప బడుచుం డిరి. కేసువిషయమై విచారణచేయు చున్నపుడు 900 సవర నులు దొరకినవి. విచారణలో గార్డు నేరము నొప్పకొనెను. ఇతని విషయమై ముందుతీర్పు చెప్పబడును. రెండవ ముద్దాయి విచారింప బడుటకు కోరెను. రెండుకోర్టులు విచారణజరిగినది. ముద్దాయి తమయొద్ద తాళము వేసి కొన్ని పెట్టెల సుంచెన నియు వీనిలో సవరనులకు జూచితిమనియు ముద్దాయి బంధువు లనేకులు చెప్పిరి. నెవనుకోర్టు ఒక మేడలోనున్నది. విచారణ జరిగిన తరువాత ముద్దాయిని తిరిగి కొట్టోకి తీసికొని పోవుటకు పోలీసుదేర్బాటులు జరుగుచుండగా సందు దొరకినదని దగ్గ రెవరును లేకుండజూచి ఆత్మహత్య చేసికొను తలంపుతో వై నుండి క్రిందికి దుమికెను. ఇతడు తక్షణమే విగత జీవుడయ్యెను.

బెంజమిన్ రాబర్టుసను గారు

బొంబాయి జూలయి 4:—మధ్యపరగజాల చీఫ్ కమిషి వనరు సర్ బెంజమిన్ రాబర్టు సనుగారు 2వ తేదిని ఆకోలాకు వచ్చిరి. అక్కడి మునిసిపాలిటీ వారిక సన్మాన ప్రతీక నర్పించిరి. దక్షిణాఫ్రికా వ్యవహారములను పరిష్కరించుటకై వీరు చేసిన పనిని గురించి యిందులో నుదహరించిరి. దీనికి సమా ధాన మిచ్చుచు వీరిటు చెప్పిరి:—ఈక్రిందవిషయమును పరి ప్కరించుటలో నే నే మాత్ర మ యి న కారణమయి యుండుట నాకెంత యు తృప్తికరముగ నున్నది. కాని నిజముగ దీనికి కారణ ముధయ పక్షములవారును సా మ్యులయందుండి వివాదాంశములను చర్చించుటయును, కమిషి వనవారు న్యాయయబుద్ధితో తాము నిష్పన్నుంప వలసిన యం శములను విచారించుటయునే యున్నది. ఈసామ్యత వలన నే మీరు నూచించిన తృప్తికరముగ పర్యవసాన మేర్పడుటకు కారణమయినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకును, యూని యను ప్రజలకునుండు సంబంధము దీనినిబట్టియే నిర్ణీతములగు చుండునని నమ్ముచున్నాను.

జమిందారునకు మరణశిక్ష.

కరాచీ జూలయి:—తనతో లేచిపోవుటకు నిరాకరిం చిన యొక స్త్రీని హత్యచేసినందుకై సింధురాష్ట్రములోని జమిందారున కొకనికి మరణశిక్ష విధింపబడినది. ఈ స్త్రీజ మిందారుని యింటి సమీపమున నొక గుడిసెలో నివశించు చుండె ననియు, నీమె సంతాన వతియగుటకు నిష్కముగనుండె ననియు సాక్ష్యమువలన తేలినది. న్యాయాధిపతి మరణశిక్షను భాయపరచుచు అడవిమృగములు సయితముచేయని కూర్కకృ త్యములు సింధులో కొందరు తమస్త్రీలకుచేయు చున్నారని చెప్పిరి.

కాలమానము.

సిమ్లా జూను 4:—సింధు గంగానదుల ప్రాంతమున వర్షము చాల పొచ్చినది. పంజాబులో ఉష్ణము తగ్గినది. బం గాళిఖాతములో కలిగిన మార్పువలన విహారము సమీపమున వర్ష ముపడినది. లోయరుబర్మా అసాము, బంగాళము, పోటా నాగపురము, బీహారు, సంయుక్త రాష్ట్రములు, తూర్పుమధ్య రాష్ట్రములు, ద్వీపకల్పముయొక్క పడమటి తీరమునను, సానికముగ అప్పురుబర్మా, బిరస్సా కూర్పు, ఉత్తరపంజాబు, గుజరాతు, మధ్య ఇండియా, పడమటి మధ్యరాష్ట్రములు, బొంబాయి దక్కనులలో సర్వత్ర వర్ష ము కురిసిగిది. పంజాబు యొక్క నైరుతిభాగము, దక్షిణ హైద్రాబాద్, మైసూరు లలో కొన్ని జల్లులుపడినవి.

మాచన:—తూర్పు, సంయుక్తరాష్ట్రములు, మౌంట్ పింధూదేశములలో వర్షము పొచ్చున

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

The Austrian Tragedy.

Anti-Servian Demonstration.

VIENNA.—Anti Servian demonstrations have been renewed. The Servian tricolor was burned in the neighbourhood of the Servian Legation. Afterwards the demonstrators marched to the Russian Embassy but the police barred approaches. Eventually crowds gathered outside the British and German embassies and sang their respective national anthems.

Funeral at Vienna.

Crowds Attended.

Enormous crowds attended the lying-in-state of the late Archduke and his wife. The coffins were of silver ornamented with gold and lighted with candles. Around catafalque life guards formed the guard of honour. In front of the coffins were placed wreaths sent by the Archduke's children. Masses were read at all altars.

Remains at Vienna.

Bodies of the Archduke Francis Ferdinand and his wife have arrived here. Archduke Charles Francis Joseph was the only member of Imperial family at station. There was a stately funeral procession to Fofburg between black lines of bare-headed people standing in silence. The route was not guarded by troops but the Cortège was surrounded by military escort. At Fofburg the coffins were placed on a great catafalque and covered with gold brocade and surmounted by a winged canopy. Prince Henry of Prussia and Kings of Saxony and Bavaria have abandoned their intention of attending the funeral in Vienna where it is desired to confine the attendance to mourners of the family.

Assassin's Confession.

Gabrinovic has confessed that he secured bombs and revolvers at the Servian Arsenal at Kragujevaty through a Servian Major, who was formerly in the Austrian army. He had four confederates and agreed to take poison after throwing the bomb. He said that Prinzip supplied other persons with bombs and poison. Prinzip broke down on examination. He declared that Gabrinovic and his party had betrayed him and had not fulfilled their compact. He denounced them as dastardly scoundrels.

Death of Mr. Joseph Chamberlain.

Passed Peacefully Away.

Members of Family Present.

LONDON, July 3.—The death is announced of Mr. Joseph Chamberlain. He passed peacefully away in his London residence. Mr. Austen Chamberlain and other members of the family were present.

Effect of the News.

LONDON, July 3.—The announcement of the death of Mr. Joseph Chamberlain this morning created a deep impression in political circles. The deceased had relapse on Tuesday. His death will cause two bye-elections as Mr. Austen Chamberlain will contest west Birmingham.

The Press.

Late editions of papers are devoted to Mr. Chamberlain.

Eulogistic Articles.

Newspapers this evening publish eulogistic articles on the late Mr. Joseph Chamberlain. They can be summed up in the words of "Westminster Gazette" which says, "He leaves great gap in the ranks of our Statesmen. It is understood that an offer of the public funeral will be made."

Royal Condolences.

LONDON, July 3.—King George and Queen Alexandra have sent messages of condolence to Mrs. Chamberlain. The King refers to the late Statesman as "one for whom I had the greatest admiration and respect."

Reference in the Commons.

Mr. Asquith and Mr. Bonar Law will make references to the late Mr. Chamberlain in the House of Commons on Monday.

Mr. Redmond's Tribute.

Speaking in the Lobby to-day Mr. Redmond paid a generous tribute to his memory. All shades of opinion, he said, would similarly honour the Statesman of the Empire.

Mr. Lloyd George.

Speaking to a Municipal Deputation Mr. Lloyd George said that Mr. Chamberlain was one of the most distinguished Municipal Administrators of the age.

Much Depressed.

Speaking at the Insurance Conference in London Mr. T. J. O'Connor said that Mr. Lloyd George told him that the death of Mr. Chamberlain left him very depressed.

Universal Praise.

Members of Royal Family, Dominion Officials, Members of the Cabinet and leaders in all spheres join in paying tributes. Mr. Jesse Collings was overcome with grief when he heard the news.

Canadian Press.

Canadian papers published extra editions announcing the death of Mr. Chamberlain. Editorial articles paying tribute to the "Imperial Statesman".

The German Press.

German papers give prominence to sympathetic appreciations and biographies calling to mind Mr. Chamberlain's devotion to his country's interest and his great ability.

The Funeral.

The funeral of the late Mr. Joseph Chamberlain will take place at Hockley Cemetery Birmingham, on Monday. The service will take place at Unitarian Church of the Messiah. It is probable that Lord Mayor of Birmingham will attend together with other notable Birmingham people, but as the deceased wished his funeral to be very quiet it is not desired that deputations from outside Birmingham be present. A memorial service is to be held at St. Margaret's Westminster at the same time is the funeral service in Birmingham.

India Council Bill.

The debate on the Indian Council Bill will be resumed on the 7th instant.

Irish Home Rule.

Debate on Amending Bill Adjourned.

LONDON, July 3.—The debate on the Amending Bill in the House of Lords has been adjourned until Monday.

Indians in British Columbia.

Government Await Decision of Court.

VICTORIA.—The Government has announced that it will take no further steps in connection with the passengers on board the "Komagata" pending decision in the test case to be brought up in the Court of Appeal on the 6th inst. Authorities anticipate that there will be trouble on board the vessel if decision goes against Indians.

Birthday Honours.

Complaint from the Women's League.

LONDON, July 3.—Women's Freedom League had addressed a letter to King and Mr. Asquith complaining of the absence of women from the birthday and the new year honours lists and enclosing a list of prominent women, who they consider are deserving of honour.

Anglo-Persian Oil Contract.

Russian Press Views.

LONDON, July 4.—PATERLBURG—"Novoye Vermya" says that the British oil concession in Persia will necessitate the revision of Anglo-Russian treaty. "Persia" declares the journal "is the touchstone of Anglo Russian entente". If the Entente is too weak it must be abandoned.

Italian Politics.

Finance Bills.

LONDON, July 3.

ROME.—Obstruction on the part of the Socialists having prevented the passing of the Finance bills, the President of the Chamber introduced a Bill whereby the Budget becomes enforceable by the Royal decree. The Bill was adopted by 209 votes to 40.

Tragic Accident.

By Drowning.

LONDON, July 3.

A tragedy occurred during the moonlight trip on the Thames last night. A bandsman fell overboard and Sir Denis Anson dived in to rescue. Both were drowned. Count Benckendorff, son of the Russian Ambassador, who also went to the rescue, was eventually taken out of the water in a most exhausted condition.

Civil List Pensions.

Civil list pensions have been granted to Mrs. Corfield in recognition of her son's services in Somaliland and Mrs. Bacon in consideration of the merits of her late husband as Painter.

Albanian Situation.

Princes and Children.

Princess of Albania and her children are going to Bukharest.

South Indian Railway Loans.

Preparations are being made to-day for issue shortly of three million sterling four per cent debentures of the South Indian Railway guaranteed by the Indian Government at 97½.

Dutch and Portuguese.

Arbitration at Hague.

THE HAGUE.—The Arbitrator has settled the dispute regarding delimitation of Dutch and Portuguese possessions in Timor in favour of Netherlands.

United States & Nicaragua.

The Proposed Treaty.

LONDON, July 3.

WASHINGTON.—The Senate has instructed the Foreign Relations Committee to investigate all transactions of the proposed treaty between the United States and Nicaragua.

Turkey and Greece.

Emigration Question.

LONDON, July 3.—CONSTANTINOPLE.—A mixed Turk-Greek Commission to settle the question of emigration from the respective countries, and to fix the compensation for losses will leave for Smyrna to-morrow. The Arbitrator of a neutral European State will also proceed to Smyrna to decide disagreements between Commissioners.

Obituary.

LONDON, July 3.—The death is announced of Sir Benjamin Stone.

LONDON, July 3.—The death is announced of Mr. Magnus Mowat, late of the Bombay Legislative Council.

Short Telegraphic News.

WASHINGTON.—Greece is paying 12,000,000 Dollars for the Battleships "Mississippi" and "Idaho."

The receipts in London on the Alexandra Day amounted to £ 21,000.

INDIAN TELEGRAMS.

(From Our Own Correspondents.)

SOUTH INDIA.

Travancore Chief Court.

Buckingham-Stephens Case.

TREVANDRUM, July 3.—The hearing of the Buckingham Stephens murder case appeal was resumed this noon. Mr. Sessaier continued his arguments. He first explained that the attitude of the Judge ought generally to be in favour of the accused, but that was not the attitude of the Judge in the present case. To-day Mr. Sessaier dealt elaborately with the perforation in the pillow case on which the deceased was resting his head, the position of the pillow itself, how the bullet could have passed the pillow and other cognate matters. He then requested the Court's permission to work the gun in the position shown in the photo filed as an exhibit.

A police constable was asked to work the gun, but he failed.

Swyny, with the Court's permission, showed how the gun could be worked, thus proving the theory of suicide.

Mr. Sessaier quoted authorities in support of his argument. He then described the mental and physical condition of the deceased before his death, how Dentist Stephens was depressed both in mind and body, and how he was sleepless and restless on the night of the occurrence. He quoted the recorded evidence to show that Mr. Stephens was disturbed in mind. His wife found fault with him for having been out of bed. She led him more than once to his bed. Mr. Sessaier had not finished his arguments when the Court rose for the day.

BOMBAY.

Zemindar Sentenced to Death.

For Murdering a Woman.

KARACHI, July 3.—A Zemindar of Sind has been sentenced to death for murdering a woman who refused to elope with him. The evidence showed that the woman who lived in a hut near the Zemindar's house was about to become a mother. The Judge, in confirming the death sentence, remarked that in Sind men committed cruelty to their females which even wild animals did not practice.

The Postal Theft Case

Unexpected Termination.

BOMBAY, July 3.—The recent postal theft case concerning sovereigns taken from a mail bag in train has had an unexpected termination. Two accused, one a Mail Guard and the other his alleged accomplice, were being prosecuted in the Court of the District Judge of Bombay for the theft of two insured parcels containing sovereigns. Nine hundred sovereigns had been recovered in the course of investigation, and at the trial the Guard pleaded guilty, and sentence on him was deferred; but the other man claimed to be innocent, and for two days evidence against him was put before the Court and the Assessors. On the fourth day several of his relatives related the finding of sovereigns in locked boxes which accused had left in the possession of the Sessions Court is held in a building with a narrow staircase, and while the police, guarding the accused, were waiting for his return to lock up, he seized the opportunity, when no one was near him, to leap out from a high window to the ground below. The desperate attempt to commit suicide proved successful and death was instantaneous.

TELEGRAMS.

The Dust Nuisance.

Suitable Road Surface.

BOMBAY, July 3.—The Municipal Commissioner, in a special report to the Corporation, says on the question of which is the most suitable road surface for modern heavy and fast traffic:—"There can, I think, be no doubt that bituminous macadam surface, which can easily be swept, is much less liable to produce and retain dust than any other formation, except tarred wood paving. Surfaces of this description are being formed by degree on all more important roads. When this process is completed and the water supply improved there is every reason to hope that we shall be in a position to abolish any permanent nuisance from dusty roads. Meanwhile he strongly recommends the treatment of roads by a chemical dust layer."

Bombay Theatres.

Conditions as Regards Fire Prevention.

BOMBAY, July 3.—The Chief Officer of the Fire Brigade has drawn up an important report on the conditions of Bombay theatres as regards fire prevention. This has been submitted to the Municipality, who are considering the desirability of taking fresh measures to ensure safety to the public and the performers. The report seems to show that, on the whole, the theatres are generally well provided with safety exist and fire appliances, but the Chief of the Fire Brigade points to the absence of experienced men or a trained staff to use them, and says the fire appliances are neglected, the houses being used for various purposes and often being allowed to lie by and rot for want of attention. The key of the main sluice valve, where specially elevative tanks have been provided, is often mislaid, and extinguishers are put in out-of-the-way places. He blames the dangerous situations of the dressing rooms in some theatres.

Pilgrimage to Mecca.

Bombay Government's Recommendation.

SIMLA, July 3.—Recommendations by the Bombay Government relating to Hedjaz pilgrimage are being circulated by the Government of India, to other Local Governments and Administrations to be reported upon as urgent and all possible immediate action to be taken to meet the requirements of the ensuing Hajj. The Government of India emphasize that the Bombay Government's opinion that organisation of Haj Committee at the headquarters of each province, and of Sub-Committees at other important centres should be expedited and suggest subject to the Secretary of State's approval: (1) Appointment of Secretaries to be paid partly from Imperial funds for such Committees in the larger provinces and (2) grant of one lakh of rupees from Imperial revenues towards the proposed repatriation fund provided the Mussalman community in India raises at least an equal sum. The Government of India further announce that action is being taken to amend rules under Pilgrim Ships Act, and also to amend Protection of Pilgrims Act.

Chief Commissioner, C. P.

At Akola.

BOMBAY, July 4.—Sir Benjamin Robertson, Chief Commissioner, Central Provinces, arrived at Akola on 2nd inst. Akola Municipality presented an address. Replying to the reference made in the address regarding Sir Benjamin's work in connection with the South African settlement, he said "It is a source of great gratification to me that I should have contributed in some small measure to bringing about a settlement of this difficult subject. That settlement is due, gentlemen, to the reasonableness with which both sides to the controversy approached the discussion of questions outstanding and to practical and thoroughly unimpaired way in which the Commission on enquiry investigated the various problems submitted to it. It is this spirit of reasonableness and fair-mindedness which brought about the happy result to which you have alluded, and I have and trust that it will continue to govern the relationships which subsist between Indians in South Africa and people of the Union."

PUNJAB.

Breach of Trust.

A Rai Bahadur Charged.

LAHORE, July 3.—The Manager of the Lahore Spinning and Weaving Mills, Ltd., under instructions from Mr. Harkishan Lal, has filed a complaint before the City Magistrate, Lahore, against Rai Bahadur Harij Mal of Peshawar, late Managing Agent of the Mills, for alleged breach of trust. Litigation has been for some time going on between the parties, and process has been issued against the Rai Bahadur in the present case.

BENGAL.

English Education in India.

Lord Carmichael's Speech.

CALCUTTA, July 3.—His Excellency Lord Carmichael, in giving the new buildings of St. Paul's Cathedral Mission College to-day, in the course of a speech, said:—"Many people think that education in Bengal is at present passing through a most critical and crucial phase."

There are some, a small minority, who would gladly set the clock back. They trace our political troubles and economic discontent to a rash and injudicious spread of English education, and they think that if the rulers of India had offered education to its people with a more niggardly hand their difficulties would not perhaps have been as acute as they are. I confess, gentlemen, to a feeling of some impatience when I meet with this view, for it seems to me that British policy on a matter of this kind must be consistent. I do not often enlarge upon the benefits of British rule. It always seems to me that our achievement in India, even if we admit that we have made mistakes, speaks for itself in no uncertain tone, but I do take pride in knowing that the British Raj in India has from its beginning always stood for enlightenment and the spread of education. We could never, if we were true to our traditions, have done anything but strive to educate India. If, however, our critics maintain that our educational policy has sometimes been ill advised or not based on facts, we may, I think, readily enough admit that there have been errors. When we look back through the helpful perspective of time to Macaulay's famous despatch, the idea suggests itself to us that some of the crudeness and superficiality of our education results might have been avoided, and would have been avoided, if the early administrators of British India had only had the knowledge which experience has given us. But we have begun to take stock. The serious study of educational problems which, though not for so many years, has called for the attention of thoughtful men in Europe and in America, is informing and pervading Indian thought. The problems which the School, the College and the University present are daily being more studied, and I look forward with confidence and gladness to a time when the somewhat chaotic diversities of our Indian system of education shall be co-ordinated and unified without, however, being stereotyped into one dull mould.

Shot by Mistake.

Police Taken for Dacoits.

CALCUTTA, July 3.—On the night of the 29th June dacoits entered the house of Kunja Mohan Dutt of Magra. Hearing of the dacoity, Sub-Inspectors Manas K. Bannerjee and Tarak Nath Ghosh went to the house and knocked at the door. Bardidharan Dutt, the brother of the complainant, took up a revolver and, it is alleged, fired at them, mistaking them for dacoits. Babu Tarak Nath Ghosh, who was hit, was removed to the Chinsurah Hospital. Manas Babu was less severely injured. The Police have arrested Bardidharan Dutt, and sent him up for an alleged rash and negligent act. He will be shortly placed on trial.

Raja Bazar Bomb Case.

Motion for Enhancement of Sentence and Admission of Appeal Against Acquittal.

CALCUTTA, July 3.—At the High Court to-day, before Justices Sharfuddin and Teunon, Mr. L. P. Pugh and Mr. N. Gupta moved, on behalf of the Remembrancer of Legal Affairs, Bengal, in the case known as the Raja Bazar Bomb case, for the enhancement of sentences passed on the accused, and also for the admission of an appeal against the order acquitting one of the accused in that case. In this case Khagendra Nath Chaudhury, Shasanka Sekhar Roy, Dinesh Choudi Das Gupta, Upendra Lal Roy, Saroda Charan Guha and Chandra Sekhar De were tried by the Additional Sessions Judge of the Twenty-four Pargunnas on charges of being in possession of materials for preparing bombs, and conspiracy. The Judge acquitted Khagendra Nath Chaudhury of both charges and convicted the remaining five accused under section 4 (B) of the Explosive Substances Act and section 120 B of the Indian Penal Code. The Judge sentenced Shasanka Sekhar Roy to fifteen years' transportation under Section 4 (B) of the Explosive Substances Act, and ten years' transportation under Section 120 B of the Indian Penal Code. The remaining four accused were sentenced to ten years' transportation under each count. The sentences were to run concurrently in the case of all the accused.

Counsel said that the Government of Bengal was advised that the gravity of the offence of which the accused, had been found guilty required that the maximum sentence of twenty years' transportation should have been given, and had directed the petitioner to move their Lordships for an enhancement of the sentences passed on the five accused. The Government was further advised that the order of acquittal passed on Khagendra Nath Chaudhury was erroneous and that there had been a miscarriage of justice. The Sessions Judge ought to have held from the evidence on record that Khagendra was a member of the conspiracy.

Mr. Justice Teunon enquired whether the accused intended to appeal against their conviction and sentences.

Mr. Pugh—I understand the opposite party will move your Lordships within a fortnight.

Mr. Justice Teunon—I think it will be better to hear both applications together.

Their Lordships ordered the petition to be put up when applications for the admission of appeal to be presented on behalf of the accused would come on for hearing.

Derailment of a Train.

BAMANDANGA, E. R. R., July 3.—Owing to derailment of the goods train at Naldanga at 1, all line is blocked and mails and passengers are being transhipped. The diversion is being out. In and through running will be resumed by 18 hours.

Chittagong Political Murder.

House Searches in Naraingunj.

No Arrest Made.

CALCUTTA, July 4.—In connection with Chittagong political murder another house was searched at Naraingunj. The search warrant was shown to Nalini Mohun

Ghosh, occupier of house, who is an inhabitant of the village Jhwagara in Naraingunj Sub-division of Decca District. It is said that a young relative of Nalini Mohun is a political suspect whose name appeared in Dacca conspiracy case. Nothing incriminating was found and no arrest was made.

A Girl's Suicide.

A girl committed suicide by throwing herself on rails in front of a running train near Kaligunj on Jessore-Jenidah Railway in the presence of passengers and railway staff. She was clean cut to pieces. The Police are investigating into the matter.

GENERAL.

Customs on Tallow.

SIMLA, July 3.—The following revised procedure regarding grant of refund of customs duty in the case of tallow imported by weaving mills for manufacturing purposes has been substituted for that laid down in paragraph 2 of Customs Circular No. 8 of 1912 and the concession which was originally sanctioned as a tentative measure has now been made permanent. On importation the duty should be paid and the importer if he desires to avail himself of the concession should notify the Customs Department that refund will subsequently be claimed in respect of the consignment. The Customs department will then furnish the Cotton Excise Department with the details of the importation. At the mill an account of the receipts and consumption of tallow should be regularly kept. Stocks will be checked by the Excise Department and on receipt of an application for refund and on the production of a certificate from the Inspector as to the quantity consumed a refund of the duty involved will be made by the Customs Department. No refund will be made if applied for more than one year after importation.

Transfer of a Criminal Case.

SIMLA, July 3.—The following is notified in the current issue of the Gazette of India:—Criminal case Emperor Versus J. P. Roche is transferred from Rangoon to Presidency Magistrate Court, Calcutta.

Dinner at the Viceregal Lodge.

SIMLA, July 3.—There was a Dinner party at the Viceregal Lodge to-night. The house party included Sir Henry McMahon, Lieutenant-General Sir James Willcocks, Sir Coleridge Kennard Bart and Major H. L. Tomkins. Among guests were Sir Michael and Lady O'Dwyer, Mr. J. B. and Mrs. Wood, Madam Goudima, Mrs. Bathen, Rev. J. C. R. and Mrs. Ewing, Mr. A. T. and Mrs. Holme, Lieutenant-Colonel H. T. and Mrs. Dennings, Lieutenant-Colonel Sir Bikaram Singh, Mr. S. A. and Mrs. Slater, Mr. G. Findlay and Mrs. Shiras, Mrs. Martin, Captain L. and Mrs. Evans, Mr. E. J. L. and Mrs. Bayley. After dinner the Viceroy informally invested Lieutenant Colonel Sir James Willcocks with insignia of K. C. B. Sir James Willcocks and Major Tomkins leave Viceregal Lodge to-morrow.

Short Telegraphic News.

The new Maharaja of Jaisalmer is to be installed on the Gadi next Thursday by Sir Elliot Colvin.

The Government of India's five crore three and half per cent. loan was successfully placed yesterday. The average rate of accepted tenders was just over Rs. 95-9-0. The loan was covered more than twice over.

This year being the "Akbari Haj," or the great Haj which falls once in four years, the rush of pilgrims to Mecca from different parts of India is expected to be unusually large. Three steamers have already left Bombay for Jeddah. It is expected that some 20 to 25 thousand pilgrims will leave India this year for Jeddah.

A Parsee has written to the Bombay Municipal Corporation suggesting that they should pass a resolution condemning the conduct of Suffragettes in England in damaging churches, houses and so forth, and should thus show sympathy with the Ministry in their difficult crisis. He proposes that the Resolution be sent to the Home Government through the Government of India.

All-India Weather.

SIMLA, July 4.—There has been a decided increase of rain in the Indo-Gangetic plain. Temperature is low in the Punjab. The depression from the Bay, which is now over Bihar, has given heavy rain in its neighbourhood. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Assam, Bengal, Chota, Nagpur, Bihar, United Provinces, east Central Provinces, west coast of the Peninsula and local in Upper Burma, Orissa, east and north Punjab, Gujarat, Central India east in the west of Central Provinces, and Bombay Deccan. A few falls have also occurred in the southwest Punjab, south Hyderabad and Mysore. Chief amounts are:—Tavoy and Kyaukpau three inches, Rangoon four, Akyab two, Sib-sagar four, Cherrapunji three, Tezpur, Cox's Bazar and Burdwan two, Chittagong and Dinajpur three, Narayan-ganj one, Barisal one and half, Darjeeling six, Sambalpur one, Hazaribagh two, Darbhanga one and half, Gaya four, Naya Dumka five, Patna and Gorakhpur one, Bareilly and Bahraich two, Jhansi one, Agra one and half, Muketswar two, Ludhiana and Simla one and half, Ambala and Lahore three quarters, Lyallpur three, Sutna and Pachmarhi one and half, Nagpur one, Deccan one and half, Ratnagiri four, Marmagao three, Mercara and Mangalore one and half.

FORECAST.—Increase of rain in east of United Provinces and of Central India.

Arabian Sea Report.

Mail steamer reports a monsoon of rather more than the average strength.

నీటిదరఖాస్తులు - విడుదలలు.

III

ఇక రెండవపంట సంగతి నాలోచింపవలసివచ్చును. నదియు నసంతృప్తిగనున్నది ఇందు మొదట పంటలు భేదములేక రెండింటికీ నీటి దరఖాస్తులు కావలెనను నియమమున్నది. మొదటి పంటకు మాత్రమే పల్లపుభూములకు దరఖాస్తు లెక్కరలేదు. రెండు పంటల భూములకు తక్కువ శాతమున పోవుటచేత పల్లపు భూములకు సహితము రెండవపంటకు నీటి దరఖాస్తులు కావలసి వచ్చుచున్నవి. రెండవపంట కాలమునాటికి డెల్టాకాలవలలో నీరు తగ్గిపోవును. కాలవ యొద్ద నెడదటి నీరు పారుచున్నప్పుడు మాత్రమే పొలములకు తుపయోగకరము లగు చుండు తూములవలన గొప్ప యనధము సంభవించును. ఈ తూములను నమ్మి పూర్వపు తాటితూములను, ఒక తూములను తొలగించినారు. రయితుల సౌకర్యమును లేకము-పొడింపక పనిమార్గముగ నేర్పరపబడిన యీ తుండ తూముల వలన పని జరుగుచున్న దనిపించుటకుగాను, రెండవ పంటదినములలో కొన్ని వేళల రయితులు కాల్యగట్టుల తెగగట్టినను కనుమరగి యూరకుండియు, కొన్ని వేళల గట్టును తెగగట్టుడని నెలవిచ్చియు, కాలవల కడ్డముగ కట్టలను వేసి కొనుడనియు, చెప్పివట్టులనో వేగించుచున్నారు. వాగువాయ నబడు రెండవ పంటసాగుబడి యక్కడక్కడ దూరప్రదేశము లందుండును. డెల్టాచేరయియున్న భూములకు నీటిసంధి జేయుటకులభ సాధ్యముకాదు. దీశంబరు జనవరి నెలలలో పూర్వపుపంట చెరువులను కాలువనీటితో నింపి, రెండవపంటకు వానినొంది కావలసిన నీటిని రయితు లుపయోగించు కొనుచుండిరి. దిక్కువోలు మొదలగు గ్రామములందఱి పంటచెరువులను ఇంజనీరు వారు నిష్కారణముగ జోక్యముకలుగ జేసికొని నేల మువేయించుట వలన నిష్పక్షపాతక బొట్ల దాగువా సాగుబడి విస్తీర్ణముతగ్గి పోవుటకు గారణమయ్యెను. రెండవపంట దినములలో కాలవ వనంబు శేవలెలు మైదురచి యొకరాత్రి యైన నిద్రపోవుటకు సావకాశముండెను. ముక్కుటి ఏకాదశి నాడు శ్రీరంగ నాథస్వామి గర్భాలయమును చూచుటకు త్రొక్కుడులాడు భక్తులకన్న నెక్కువ కడ్డ శ్రద్ధతో రయితుల రెండవ పంటదినములలో కాలవ సముడివిసనలాశీ సురులను దివారాత్రములు వెంటాడి తిరుగుదురు. కాలవ నలు డివిజను ఆశీసరు రయిలుబండిలో ప్రయాణము చేయుచున్నాడని తెలిసి, ఆ మహారాజగారి కొరకు ప్రియములలో వేచి యుండువారును, వారితో రెండవ ప్రియమువరకు పోయి, రయిలు వేగముతో కార్యమును అతివేగముగ సాపాయింపు కొనువారును మార్చి ఏప్రిల్ నెలలలో నిత్యము కనబడుదురు. ఈ సదుపాయము హిరణ్య తర్పణము గాకుండ జరుగదని మూఢులకైన తెలియగలదు. ఇట్టి శోచనీయ వ్యాపారము నివారణమగుటకు డి. పి. డబ్ల్యు తాబేగారులను, వేకొక డిపార్టు ఆఫీసరుల క్రిందనుంచవలయును. గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలలోని కాలవల సిబ్బందిని పూర్తిగ రిటిర్యా డిపార్టు మెంటువారి-తాబేదారికి మారనంతకాల విడుదలకై తొలగి పోదు. గడ్డవోగ మునకు గడ్డవైద్య మే చేయింపవలెననిగని పట్టిలు మర్దనములు చాలవు. రెండవపంట నీటిసప్తము విషయమున కొంతకాలము క్రిందట నొకరికి మామయ్యను తెచ్చివెట్టిరి. అన్ని కాల్యాల క్రిందభూములకు వంతులు కచ్చుటకు పంటకాల్యలను కట్టివేయుటలో వంతుల నేర్పరచిరి. దీనివలన పక్షపాతము లేకుండ సంపదించుటల గనబడకమానదు. స్వతస్సిద్ధముగా మొరక ప్రదేశములకు డెల్టా ప్రదేశములకు చాలదూర మున్నది. కావున డెల్టారయితులు తమపొలములకు పచ్చియెరువును తెచ్చివేయలేదు. కృత్రిమపు యెరువుల వలనగలుగు లాభములను గురించి అగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటు డైరెక్టరుగారు దీర్ఘవ్యాసములను వ్రాయించి, తేనుగున ప్రమరించి పండివెట్టించినను వానిలాభము లింకను రయితులకు నచ్చనందున వానివారెడు వివిధకొని యుపయోగింపబోడు. కావున డెల్టాలలోని అనేకభూములు మొదటిపంట మాత్రమే అర్జు ములయి యున్నవి. అనేక యను బూల విషయములు సమకూడినగాని, ఒకభూమిలో రెండవ పంటకు ప్రవేశమే జరుగదు. చుట్టుప్రక్కల భూములకన్న రెండవపంట దరఖాస్తుభూమి యొక్క వసారవంతమై యుండవలెను; ఒక్క యేడురెండు పంటలను పండించి భూమిలోని బలమును లాగివేసియు, దానిని మరుదటి సంవత్సరమున మొదటిపంటకు మరలసిద్ధము చేయుటకు నయితే సమర్థుడు, భూమికుడు, పూనికగలవాడై యుండవలెను. పీనియండేని లోపమై నీను, రెండవయేటి మొదటిపంట తక్కువయగుట నిశ్చయము.

భూమిలోబలము, తమకు జీవాభవ పశువులు లేకుండ సామాన్యముగ రయితులు రెండవపంటకు యత్నింప కుండిరి. ఇప్పుడుకొన్ని కొన్ని కాలవల నొకసంవత్సరమున మూడు వలెను. కొన్నిటిని మరియొక సంవత్సరమున మూడువలెనని యేర్పరచుట యిది రెండువిషయములను గమనించు చున్నట్లు లగపడదు. భూమియందు సారములేక, రయితులకు సారము లేక వెనగులాడుచున్న గ్రామములకు రెండవ పంట కొరకు నీటినిచ్చు సంకల్పము వలన బ్రయోజనములు మాత్రమయిన లేదుగదా! అట్టి గ్రామ రయితు లొక వేళ సకల శ్రమకొల్పిరెండవపంటను పండించి, వారు మరు చటియేట మొదటిపంటకు గావలసిన వెట్టుబడి మొదలయిన వారి నెట్లుతెచ్చు కొనగల్గుదురు! నై రెండువిషయముల నాలోచించుకొని కొన్ని కాలవలను మూసి కొన్ని కాలవలను తెరచి వంతులపద్ధతి నే దృష్టియందుంచు కొన్నమాత్రాన, కావలసినవోట్లకు నీరుకొరకక పోవుటయు, అక్కరలేని వోట్లకు నీటినిచ్చుటయు సంభవించుచున్నది. డెల్టాలో గాండు పంటలుగ లేకకరువచ్చునని తమలపాకుతోటలు, చెరుకుతోటలు, చెరుకుతోటల వృద్ధివలన డెల్టా యైర్వ్యవసాయగు నన్నమాట నిర్వివాదాంశము. వానికి నీటి సందశేయుటకు చేయు సాధనములవలన, ఆలోటల పరిమితియు వృద్ధి గుఱును. ఒక యకరము వరిచేసినకు కావలసినదానిలో నాల్గవంతు నీరు చెరుకుతోటకు చాలును. కావున చెరుకుతోటల కొంత ప్రోత్సాహమునిచ్చిన, నంతకన్న మూడుగట్లు వరిపంటకు వేకొకవోట్ల నీటి సదుపాయము చేయవచ్చునని సర్ ఆర్థర్ కాలెక్టరు ఆరువదియేండ్ల క్రింద వ్రాసియున్నారు. ఇదినిజము. పీని గమనించుచు నిస్సారభూముల రెండవపంట కిప్పుడు లభ్యముగా విందుచున్న నీటిని చెరుకుతోటల కందజేయుట యోచనీయము. చెరుకుతోటను వేయదలచిన ఆసామీ యితరులకన్న నెక్కువ వ్యయమునకు సంసిద్ధుడైనగాని ఫలమునంద నేరడు. అతడు ఇనుపగాను గలను, ఇనుపవెనములను, ఇనుపతోట్లను కొనకలెను. వంతుల వెంటబడి కొన్నియేండ్లువరకుగ నాతడు తోటను వెంచుటకునీటి సదుపాయము చేయవచ్చుయెడల నై వెట్టుబడియంతయు వ్యర్థమయి నష్టపాతుకును. తరుచుగ డెల్టారయితుల స్వంతభూములు కవులుభూములు కలిసి యొక్కకాలవ యాధారమున, నేక ఖంఠముగనుండును.

వానపల్లి గ్రామస్థల కష్టములు.

ఇంజనీరింగువారు బల్లకట్టలను దీసివేయుట.

వారితనమువారికి విన్నపము.

వానపల్లి యను గ్రామము సుమారు అయిదువేలు జనాభాగలిగి బొబ్బర్లకయెడ్ల మంచినచ్చిన కాలవప్రక్క నున్నది. ఇది విశాఖరపు జమిందారీలో చేరియున్నది. రాజా గారికి సంవత్సరము సుమారు 20 వేల రూపాయలు, సర్కారువారికి క్విటిరెంటు తీర్వజాస్తి లోకలుతెచ్చు వగయిరాలవలన పదివేల రూపాయలును పన్నులు వసూలుగు చున్నవి. ఇందులో లోకలుతెచ్చు సుమారు మూడువేల రూపాయలు చెల్లుచున్నది. ముగ్రామస్థులు 5 మైళ్లదూరములోనున్న క్రొత్తవేట మేజి స్ట్రీటు కచ్చేరికిని, సుమారు 24 మైళ్లదూరములోనున్న రాజవోలు తాలూకా కచ్చేరికిని, పదిమైళ్ల దూరములోనున్న అమలాపురము మునసుమి కొల్లనకును వ్యవహారములన్నిటమై పోవలసియున్నది. ఈమూడు కచ్చేరిలకు వెళ్లుటకు ముగ్రామము నుంచి యేదిగమైన రోడ్డును లోకలుఫండువారు వేయించి యుండలేదు. సాలుకు సుమారు మూడువేల రూపాయల సొమ్ము లోకలుఫండు ముగ్రామస్థులవలన వసూలు చేయుచున్నను, నిప్పుటికిని ప్రశోపయోగమైన రోడ్డు వగయిరాలు వేయించియుండలేదు. మేము అర్జీలరూపకముగా మాకష్టములు తెలియపరచుకొనినకు నీరోజువరకు సర్కారువారికి మాయందు యెంతమాత్రము దయకలిగినదికాదు. వర్షాకాలములో ముగ్రామ ప్రజలు సదరు కచ్చేరిలకు వెళ్లేటప్పుడు పడు శ్రమ యంతయని చెప్పటకు ఓలులేదు. ఇది యిట్లుండగా మతియొక యిబ్బంది సంభవించినది. ముగ్రామము కాలవ దక్షిణపు ఒడ్డు నున్నది. ఈ కాలవకు పుష్కరమందు గోదావరిపాయకలదు. ఈగోదావరి పాయకు నుత్తరముగా సాలుగు పాల్గు లంకలును, మూడు మాటలదెల్లెలు రెండుయొడిగ గూడెములును కేండువల్లె

గూడెములును ఉన్నవి. పీనియందు నికసింపవాడలో చాలా మంది ప్రజలు నిత్యము కాలవదాటి గ్రామములోకి వచ్చుటయు, గ్రామములోని రహితులు చీరాలు కాలవదాటి వ్యవసాయము వస్త్రాల నిమిత్తము అనలలకు వెళ్లుటయు రివాజు కలిగియున్నది. ఇందు నిమిత్తమై ఇంజనీరులకు డిపార్టుమెంటు వారికి పెద్ద బల్లకట్టు దడుచేయించి యున్నారు. పీనిని కాలవకట్టు రోజులలో మామూలు ప్రకారము మరమ్మతు నిమిత్తము ధనశేర్వరము వీసికొనివెళ్లి యీ జూలైలో కాలవ మొగతీసినది మొదలు యీరోజువరకు బల్లకట్టు నిప్పించినారు కారు. ధనశేర్వరము విఠ్ఠేశ్వరంమొగల బల్లకట్టు ఆన్నియం నిప్పించినారు. ఆప్రజలు సుఖముగా కాలవలు దాటుచున్నారు. ఈబొబ్బర్లకయెడ్ల చేరుకొనిన పాపమేమో తెలియదు. ఇంజనీరులకువారు బల్లకట్టయొక్క పూర్వమందండే రీతిగా తాడిచెట్లు వొత్పినందుకట్లుగ నెవమనిన ఇంజనీరులకు డిపార్టు మెంటువారు నీలు లేదనియు, నేబదిరూపాయలు చెల్లించి వారిబల్లకట్టు తెచ్చుకొని దాటిపోవలసిన దనియు నిర్ణయపరచుచున్నారు. సుమారు అయిదువేలు జనాభాగలిగినటులంటియు సాశీనా సుమారు మూడువేల రూపాయలు లోకలుఫండు వచ్చు వెళ్లిం చుచున్నట్టియు ముగ్రామస్థులు పొందె రుకవర్గలను ప్రభువులను ప్రసలకును మీప్రతిక రూపకముగా తెలియపరచి వానిని నివారింప జేయుటకు జేచుచున్నాము. —గ్రామస్థులు.

ఆంధ్రభూమి సంరక్షక సమాజము. కాకినాడ.

ఈసమాజము వారితన జాను నెలది 24 లేదా ఆని వారమునాడు శ్రీ కృష్ణమందిరమున, “నీనాంధ్రము” ను సోక చేరుతో గ్రామ్యభాషను బడులలో బ్రవేశపెట్టుటలక భాష కన్యము సంభవించుచున్నది గావున దానినందు బోధించుట మాన్పింప వలయుననియు; బూర్వమునలేనే పాఠశాలల యందును గర్భశాలలయందును సలక్ష కాంధ్రభాష యనశ్శి పకనీయముగఁ జేయిపునునియు విద్యాధికారులకు విజ్ఞాపనము; బంతులనుగూర్చి యోచించుటకుగాను పురమహా జనసభ యొకటిగావింపబడినది. సముజ్జీగారగు అన్ని కష్టమునాథ రావు పంతులవారు సభ కగ్రాసాధిపతులుగ నెన్నుకొని బడిరి. పిమ్మట గ్రామ్యభాషవాదుల వాదమునంపలి యనం బద్ధతనుగూర్చియు గ్రామ్యమునకు వాఙ్మయమునక బోధిచ్చుట వలనను దానిని బడులలో బోధించుటవలనను గలుగు సన్ ములనుగూర్చియు పురాణ పంచమల్లయ్య కాశ్రీగారు కాశీ భట్టబ్రహ్మయ్య కాశ్రీగారు మున్నగు పండితులే నవవ్య సింపబడిన యనంతరమున నీక్రింది తీర్మానములు జరుపబడినవి.

1. నీనాంధ్రమును దానిని గ్రొత్తగా బడులలో బ్రవేశపెట్టు బడుటవలన భాషపాఠయి శ్రీనించుచున్నందునఁ గాకినాడ పుర మహాజనులందరు ఆభాషను బడులలో డెల్టరావని వినయపూర్వకముగ వీనువిందుచున్నారు. మఱియును సలక్షణ భాషమాత్రమే బడులలో బోధించు బడుకట్టు కానించుటయే గాక విద్యార్థులు వ్యాసభేషమున నుపయోగించునట్లు గూడ నుత్తరపు చేయవలయుననియు మునపటి వలే నే సలక్షణ కాంధ్రమును బ్రవేశపరీక్ష మవ్యతరగతి పట్టపరీక్షల కవశ్య పరనీయముగఁ జేయింపవలయుననియు విద్యాధికారులను ప్రార్థింపుచున్నారు.
- ఈతీరుమానము (వర్ష మెంటు ప్లేడరు) చట్టావళియ్య కాశ్రీ. బి. పి., గారిచే నుపపాదించబడి మ్యునిసిపల్ యిన్ స్పెక్టరుగారు రావుబహదరు కొమ్మిరెడ్డి నూర్వనారాయణ మూర్తి నాయుడుగారిచే ననుకరింపబడి ప్రెసి డెన్సయ్య కలెక్టరుగారు పండిత నాగేశరావు పంతులుగారిచే బలపరపబడి సభ్యులందరిచేత నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడి నిశ్చయమైనది.
- (2) నై తీరుమానమును సభాభ్యుత్తరీ చేప్రాలునో డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ గారికిని యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రారు' గారికిని బంపవలయును.
- ఈతీర్మానము రావుసాహేబు యర్రమిల్ల వేంకట్రావు పంతులు బి. పి., గారిచే నుపపాదించబడి ఈసాం డెన్సయ్య కలెక్టరుగారు వింజయూరి వెంకన్న పంతులు ఎమ్.ఎ., గారిచే ననుకరింపబడి రావుసాహేబు వైడ్య శంకరబ్రహ్మణ్యగారిచే బలపరపబడి సభ్యులందరిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడి నిశ్చయమైనది.

THE FAMOUS AYURVEDIC MEDICINES

Prepared in Zandu Pharmaceutical Works of Bombay

The largest and most up-to-date Pharmaceutical Works in the Bombay Presidency.

BY MAHATMA ZANDU BHUTTJEE

Raja Vaidya of H. H. The Maharajah Jam Saheb of Jamnagar.

H. H. THE మహారాజా జాం సాహేబ్ ఆఫ్ జాం నగర్ (కాట్టియావాడ్)

యొక్క రాజవైద్య మహాత్మా యుండు భట్టిజీల పెద్ద బోషధాలయము

బొంబాయి రాజధానిలో యుండు పార్మాస్యూటికల్ వొర్క్సునులో

ఆయుర్వేద శాస్త్ర ప్రకారము తయారుచేయబడి మిక్కిలి కీర్తిజేందిన బోషధములు

యుండు భట్టిజీల బోషధరత్నములు.

ఇప్పుడు జనులకు పుష్కరము చేయకలెనని కోరికతో ఆయుర్వేద శాస్త్రమునుండి అన్ని యోగములను ప్రసిద్ధముచేయుట కొరకు సకలవిధమైన బోషధములను మిషనులచేత చూర్ణము రసాయనము ఆననము, అష్టము, అర్కము, భస్మము, సింధూరము, ఘృతము, తైలము, ఈ ప్రకారమైన మందులను తయారుచేసి చాలా తగ్గువెలలో యివ్వబడును. యేమాలిక యొక్క చూర్ణమును అడిగినను కూడ తక్షణమే పంపబడును. వైద్యులకు ఒక్కొక్క సామానముగా కొనడము, యెండపెట్టడము, దంపడము, వస్త్రగాలితము పట్టడము మొదలగు కష్టములను నివర్తియేయుట కొరకై యీకంపెనీ వారల ఇతర దేశములకు పోయి మిషన్ పనులంత తేలునుకొని అధికద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టి బొంబాయి పట్నములో బోషధమాల యేర్పాటుచేయబడినది.

మనయొక్క దేశములో నున్న వైద్యులను ఇతర జనులను మాయొక్క బోషధములను ఉపయోగపరచురని నమ్మకముతో ఈపనికి ప్రవర్తించితిమి. ఒక్కొక్క మందులను ఆయుర్వేద పారంగతులైన రసాయన పండితులచేత చేయబడుతుంది. ఒక్కసమయములోనే రు. 25 లు కొనువారలకు తగిన కమిషన్ యివ్వబడును.

చ్యవనప్రాసా అనలేహ లేక ధాతుపుష్టికీలేహ్యము.

ఇది చాల పుష్కరముగల టానిక్. శా. మ. అ. శ్లో. 10

బుద్ధిని అనుసరించియో, లేక దేహమును సంబంధించియో, అధికపనులవల్లనున్న, ప్రదేహదేహ్యాధులవల్ల కష్టత నొంది వాటి ననుసరించిన తయారోగములవల్ల గాని గర్భ విచ్ఛిన్నముల వల్ల గలుగు వ్యాధులనున్న, గర్భకాలమందు పుష్పత్రియగు వ్యాధులవల్లనున్న, గలుగు బలహీనత మొదలగు వాటిని మాన్పి ఈటానిక్ అతి సుఖతరమైన, ఆరోగ్యము నిచ్చును.

నగముల బలహీనతనుమాన్పి శరీరమునకు బలమునిచ్చుట వల్ల యితరమయిన రోగములు ఆంటుజేరకుండుటకు కారణ మగుచున్నది. తల్లులకున్న, విద్యాభ్యాసము జేసేడు పిల్లల కున్న, మిక్కిలి పుష్కరముగకరము.

తల్లులకు శరీరస్థాస్యము గలుగుటవల్ల శిశువులకు చను వాలు మొందుగా కలుగును.

విద్యాభ్యాసము జేయువారికి యెంత కష్టపడినప్పటి కిన్ని ఆశ్రమము తోచక పుష్కరమత గలుగజేయును.

దీని ధర రాతల్ 1-కి రూ. 3—0—0.

శుక్రమేహ నివారణ మూత్రము.

ఈమూత్రము వేళకు రెండుమాత్రల చొప్పున వ్రేసినమునకు మూడుమారులు పుష్కరముగించినట్లయితే యెవ్వధమైన మూత్ర దోషము మూత్రకృచ్ఛము పోటుశుక్రము బయలు వెడలుట మూత్రాశయమునందు జనించెడి అనేక విధవ్యాధులను సుఖ పరచి కుదుర్చును. యెంతో కఠినమైనదైనను ఒకవారములోనే కుదురించును.

50 మాత్ర లభిగిన సీసా ఒకటింటికి రూ. 1—0—0.

మేహరోగమునకు.

చంద్రప్రభాగుటిక లోహభస్మముచేరనది. శా. మ. అ. శ్లో. 45.

ఈమూత్రము కాలతులము భుజించినయెడల యిరువది విధములగు మేహమును, మూత్రకృచ్ఛము, అశ్మరి, మలబంధము ఆనానావాలము, కూలము, మేహబల్లి, అర్బుదం, అండ వాతము, పాండు, కామలస్థిహము, పక్కకులము, శ్వాసము, యెక్కిళ్లు, కుష్ఠ, మూలము, దురద, బగంధము, పంటినొప్పి, ఋతుదోషము, శుక్రదోషము, అగ్నిమాంద్యము, అరుచి, వాతపిత్తకఫభోషము ఇవన్నియు సుఖమగును.

తోలా 1—0—0.

పుష్కరముగచూర్ణము.

చ. చి. అ. శ్లో. 88.

శ్రీలక్ష్మణులను మాన్పు దినోద్వేగము.

ఇది, తెలుపుకాటుట, బట్టంటు, బల్ల, అంటువాయువు, సరిగా అంటుగాకుండుట, పిండభిన్నము, గొడ్డరితనము, మున్నగు పలు క్షయనములను బోగొట్టును. గర్భములోనైనను ప్రసవమైన కొంతసేపటికైన చచ్చు బిడ్డల తల్లులు క్షేత్రపూర్ణులనుట ప్రసిద్ధమే. అట్టివారి కీమందు వర్ణప్రసాదమవును. ఈ మందు బహిష్టకాలమున క్రమపఠించి కష్టము నివర్తింపును. ప్రసవకాలమునకు పిదప వైద్యముగా నివ్వదగినదిగానుండి ప్రసవ జన్మి జ్వరములను రానియడు.

ధర 1/2 రతి బుడ్డి 1-కి రూ. 1—4—0

వాతరోగమునకు.

నారాయణ తైలము. శా. మ. అ. శ్లో. 90.

దీనిని అభ్యంగము, పానము, వస్త్ర, రాచటము, మొదలగు చేసినయెడల పక్షాఘాతము, హిమప్రంభము, మనాస్ ప్రంభము, గొంతునొప్పి, పక్కకులము, బుద్ధిభ్రమము, గృహస్థి నీవాతము, విషమవాతము, సర్వాంగవాతము, గొడ్డరితనము, ఇది మొదలగు రోగములను పోగొట్టును. ఏనుగు, గుఱ్ఱము మొదలైన జంతువులకు కూడ యివ్వవచ్చును.

ఇది వాతరోగముకొరకే ఆదినారాయణస్వామిల వల్ల చేయబడి యున్నది.

దీని ధర 1/2 రతి రూ. 1—4—0

శ్వాసకాసారీయవ లేహము.

(కరకా-యలేహ్యము) హరితకీ అనలేహ శా. మ. అ. శ్లో. 91.

ఉబ్బునమునకు దివ్యమైన యాషధము.

ఉబ్బునము ప్రాణముతోనే పోవును; అనగా తీగని వ్యాధియని యజ్ఞములు చెప్పగురు. అయితే మూచే నూతనముగా రియారుచేయబడిన అనలేహమును మూడువారములు వాడినయెడల యెటువంటి ప్రాంతమొంది ఉబ్బునరోగముకూడ అడుగుతో నశించిపోవును. అనేక రోగుల రోగింబులు నిమ్మ శ్రమైయుండుటవలన వారు దానినిమిగుల శ్లాఘించుచున్నారు. ఉబ్బునరోగ పీడితులగు వారు తమ జీవములను దక్కించుకొనవలయునేని ఈయాషధమునే మొదట ఉపయోగింపవలయును.

ధర రాతల్ 1-కి రూ. 3—0—0.

మ హా చంద నా ది తైల ము.

(లేక అభ్యంగస్నాన తైలము)

శా. మ. అ. శ్లో. 156.

జందూచందనాదితైలం. (తలంటినూనె)

తలంటుకు ఈనూనె సామాన్యముగ వాడబడును. కరసున మర్చించినచో అశాంతి మొదలగు మెదడు సంబంధమైన తారు మాయలు నశించగలవు. ఈతైలముయొక్క ముఖ్యోపయోగము. జ్వరమును తిరిగిరాకుండ జేయుట. జ్వరములు కొన్ని దినములు వచ్చుట మాని తిరిగి తలయెత్తుచుండుట మనము సామాన్యముగ చూచుచున్నాము. ఇట్లు తిరిగివచ్చుటకు కారణములు పూర్తిగా నశింపకుండుటయే. జందూచందనాది తైలమును శరీరముపై వేసి మర్చించినచో అయ్యది అంతర్భాగమున కినికి జ్వరకారణములైన పీడములను మొదలంట జరిపివేయును. ఇంటియ గాక ఉబ్బునము, తయారోగము, నరములునొప్పి, తలనొప్పి మొదలైన శిరోగుగ్ధులకు, శీత్రదృష్టి, బలహీనత, కేశపతనము మున్నగు వ్యాధులకు గూడ ఈతైలము పెట్టినదిచేరు. నిర్భయముగా వాడి సత్ఫలముల నొందవచ్చును.

10 తులములగు బుడ్డి 1-కి రు. 2—4—0.

వాతరోగమునకు.

పుహోయోగరాజగుగ్ధులు శా. మ. అ. శ్లో. 2

ఈమూత్రము కాలతులము భుజించినయెడల 80 ది వాత రోగములను, కుష్ఠ, మూలము, గృహస్థి, ప్రమేహము, వాత శోణితము, వాల్మీకీ, భగంధరము, రొమ్మనొప్పి, అగ్ని మాంద్యము, కాసము, శ్వాసము, అరుచి, రశోనప్తము, శత్రో నప్తము, గొడ్డరితనము, పీటిని పోగొట్టును. అనుపానము 80 వాతరోగములకు సన్న రాష్ట్ర కషాయము, 40 పిత్తరోగములకు కాకోలికషాయము, 20 క్లేష్మమునకు తుంగగడ్డ కషాయము, 20 మేహములకు మానుషసూపు కషాయము, 5 పాండులకు గోమయము, మేదరోగమునకు తేనె, 8 కుష్ఠులకు వేప పట్టకషాయము, వాత శోణితమునకు తిప్పతిగ కషాయము, ఋతుకూలులకు పిప్పిలి కషాయము, యేలిక విషయమునకు పాదరిపట్టకషాయము. కండ్లవ్యాధికి త్రిఫలాకషాయము వుదర వ్యాధికి గలిజేరు కషాయము.

తోలా 2—0—0

సోల్ ఏజెంటు:— ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ, నెం. 6, బందరు వీధి, మదరాసు.

కై పైకనుపరచియుండు శా. మ. అ. శ్లో. అనగా శారంగధరసంహితా, మధ్యఖండము, అద్యాయము, శ్లోకము అని తెలుసుకొనవలయును అట్లు లేనియెడల వైద్యశాస్త్ర శ్లోకముగా మారుచు శ్లోకము అనుసరించి చేయబడినది.

ప్రతి జిల్లాలోను ఏజెంటు కావలయును.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు, శీతకాలమున ప్రబలింపచు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బు సము, క్షయదగ్గు. దగ్గుకు సేవిచనలసినపండు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి చూ ర్ణ ము.

చిన్నడబ్బి 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బిల మందు గలది) 1-కి వెల రూ 2-0-0.

ఈ చూర్ణము పునఃసూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బుసము, కాసప్స, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట సులభము.

క ల రా మా త్ర లు.

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా ప్లేగువలనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవసరము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గ హ ణి మా త్ర లు.

20 మాత్రల డబ్బి 1-కి రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బుర్ర విరేచనములు, జగట విరేచనములు, అజీర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నిలిచిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

మూ ల శం క కు త్రై ల ము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది పైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలాశరోధమువలన బహిర్గతమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువా డిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

గ జ్జి కి త్రై ల ము.

వెల డబ్బి 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈత్రైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

కు ష్టు కు త్రై ల ము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈత్రైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెనురాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్క-గగ బెరుగ గలవు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN

A SOVEREIGN REMEDY

FOR

Head-Ache, Rheumatism Neuralgia, chest Colds, Sprain, Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache, Backache, Cuts, Bruises etc.

PRICE ANNAS EIGHT ONLY

FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS

RINGWORM OINTMENT.

Positively Cures Ringworm and Dhobi itches in three applications.

PRICE ANNAS SIX ONLY

Aromatic Tooth Powder.

Cleans Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.

PRICE ANNAS TWO ONLY

CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS

Amrutanjan Depot.

109, FRERE ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

మోహిని త్రైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు.

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలువజేయును. కండ్లకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నువ్వు చేరును. మనోహరముగా నుండను. సువాసన గలిగి యుండును.

వేలకు వేలు

సీసాలు విక్రయము.

తప్పకకొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరిత్రమము జేయు. విద్యాధులు, స్త్రీదగ్గు, ఉద్యోగిగ్గులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యము లకు ప్రాపకు కరులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు.

వ జ్ర గు లి క లు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నరఘట్వమును కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును దీనివలన శుక్ల నష్టము, స్థలనష్టము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును వైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధములుంటవి

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

జ్వర హ రి.

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0.

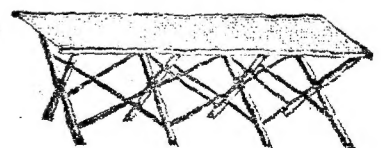
జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్తగతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపునూర్పువలనను జేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినములు సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

పండ్ల పాడి.

డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటినెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగిఉన్నది. అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

Gold Medal Camp Cot.

అమెరికా దేశములో చేయబడిన

క్యాంప్ కట్.

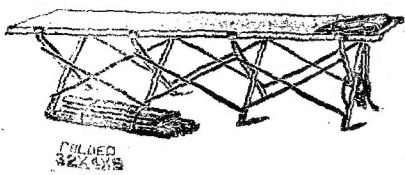
ఈ క్యాంప్ మడతమంచము 1000 పౌండుల బరువును భరించగలదు. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల ధృత్తి. మంచము ధర్ 9-0-0 మంచము మడిచినట్లు పంచి 2-0-0. కోమతె 4 0 0 కోమతె కట్టలు 2-0-0. ఈసామాను అన్నింటితో పూర్తి ధర్ 16-8-0. అద్వాన్య గెండు రూపాయలు పరివహనము. సామగ్రి అమ్మకము వ్యక్తికికాదు. ముఖ్యముగా సైనికులకు ఉద్దేశములు. డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 51, అశ్వమేధావీధి, (వి. పి.) మద్రాసు. అని ప్రకటించు.

(1-7-14)

మా మనశ్శాంతి మంచములమీద నుఖముగా

నిద్ర పోవలసినది.

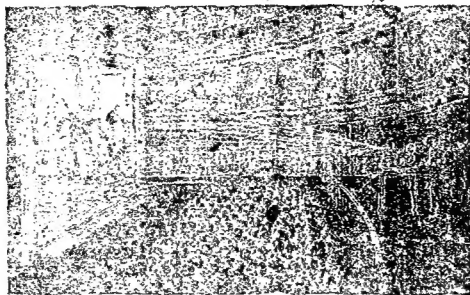
ఇది 1000 పౌనల బరువును కలిగినది.

ప్రయాణము
మీద కొంత
విశ్రాంతి
పొందుట
కొరకు

ఇది మనము వాడుచున్నది. దేశములలోను
ప్రయాణములలోను విశ్రాంతి, దీనిని నొచ్చు నొచ్చుగా
పొందుచున్నాము. ఇది అమెరికా దేశమునందును, ఇంక
రెడ్డి అమెరికా దేశమునందును, మొత్తమును
15 పౌనలకు మించుచున్నదిగా కట్టుకొని, చేతివలెను
వచ్చును. ఒక చిన్న బాలుడయినను దీనిని తీసి మడచవచ్చును.
ఇది మంచము 1-కి. రు. 4-8-0 నొక మడచిన పాము 2-4-0.
దేవులకును బరువును ఈ మంచముమీద వేసినను బరువుగా
భరించగలదు. ఇక్కడ బల్లికతో చేయబడిన దోహద 5-8-0
చిరునామా:— ఖాదర్ అండు యూనస్ బ్రదర్స్,
వాచ్ అండు కాక్ ఇంప్రోవర్స్, మదరాసు.

ద్రవ్యపంతుడగుటకు మార్గము.

మనము రు 600 లు ఖర్చు పెట్టి నయదేవు ఒక కాక్
కొనెదము. మేము ఒక ప్రవర్తనమునకు గరిష్ఠ ఫలములు
కొనగలము. వాటితో చేలను పేలు ఆర్జించగలము. అనుగతు
లన్ని మార్గములను మేము కొనుగోరి ఒక పూటలో ఉచితముగా
వేళ్ళదము త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు ముంతకుమించిన
మార్గమును మరలేదు. పూరానంగతులగుట క్యాటలాగును
మాచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. అలాచించకండి.
త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ,
పాడ్డాక్సు - 121, వెడ్డెస్ పీ తిరువల్లి క్లౌడి, (మదరాసు)
బ్రాంచి:— ఉర్దూ, గంజాం జిల్లా.

పోస్టల్ సహా ఉచితము.
వీరవర్మరాజును మాలిగయ్యను.
ఒక ఉచితము : ధ— చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగజేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుచేలివీయున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.
జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుము.
వైద్యశాస్త్రి, మణిశంకర్ గోవిందజి.
ఆతంక నిగ్రహ బోధధారయము.
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

విమలబిల్లులుగల అలారం టయంపీసు.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము
మంచికాగితము ! శుభవ్రతి !! చక్కని అచ్చు !!!
అమృతాంజనం దీపోవారి మంచులను గొనువారలకు ఉచితము.
వలయువాడు అర్థణా చీటిని సంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.
చక్కనిదబ్బితోనహ సీసా 1-కి 0-8-0 దబ్బను 1-కి రు. 5-4-0.
తామరలైలం. పండ్లపాడి. మోహినీలైలం.
వెల దబ్బి 1కి 0-6-0 వెల దబ్బి 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల
దబ్బను 1కి 3-8-0 దబ్బను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

ఓ. ఓ. ఖర్చులు పుట్టెకను. మంజుల కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.
అమృతాంజనం దీపో, అమృతాంజనం దీపో,
నెం. 9. జహంగీరు వీధి, మదరాసు. 109, ప్రేరికోడ్డు, ఛాట్ట, బొంబాయి.

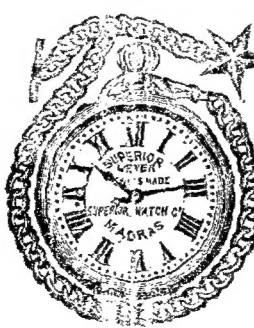
ఆనంద సంవత్సర రాది సంచిక.
చిత్ర పటములతో చక్కగా ముద్రించబడినది.
కోరువారు నెంటున వాగును కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, బార్బిటపుక్, మద్రాసు.

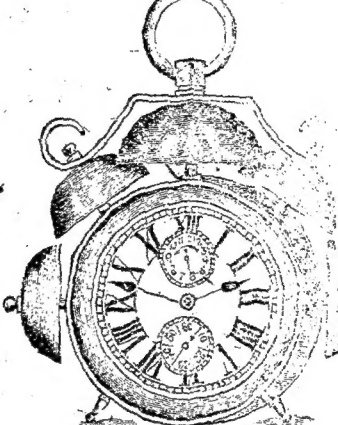
ను సీ రి య క్ లి ప క్ బ్యా య్ లు వా చ్.

సుందరమైన వాచి గొలుసుతో వెల రు 3-0-0. పోస్టల్ 0-4-0 దీనికి 5-సం॥ గ్యారెంటీగలదు.

వాచకులారా! మాచే తయారు చేయబడిన సుపీరియర్ లీకర్ గడియారమును ఒకపర్యాయము పరీక్షిం
చండి, మాకంపెనీలో అనేకదినిములుగా యెడతగక వ్యాపారము చేయుచున్న కొందరు మామేమిటాను మా కం
పెనీ చేయబడిన లీకర్ గడియారముగాను తక్కువ ధరలో నొక గడియారము తయారుచేయునని వ్రాయుటచే
మామనోభీష్టము నెరవేర్చవలచి మేము
(సూపర్ లాండు) సీమకు ఆర్థిచ్చి లక్షల
కొలది గడియారములు ప్రతిగడియారము
దేవులులో మసీదులో లీకర్ గడియార
మనియు, మాకంపెనీ ప్రఖ్యాతికొరకు సుపీ
రియర్ వాచ్ కంపెనీ మదరాసు, అని
యును, ఎగ్జిస్టెన్స్ ముద్రించి, చక్కముల
గ్యారంటీలకు నుండు బెజ్జములకు కెంపులు
చేర్చింది అందలి సామానులు యావత్తున్న
ప్రభుగా చేయించి రప్పించి యున్నా
మ. ఇంగ్లీషులో (సుపీరియర్) అనగా
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టల్ బ్రాంక్ నెం 167, మదరాస్, ఇ అని వ్రాయుదు.

అన్ని దిక్కిన మేలైనవి గదా వీనికై చేలు
గా వ్రాయనక్కరలేదు గాన మాకంపెనీ
పేరుమీద రప్పించిన యీగడియారమున
కెంతటిలాభముండదో వాచకు లూహిం
పగలరు. ద్రావిడదేశమున దంతలుయు చ
క్కగ వ్యాపించి వేనవేలగడియారములు
కర్చుపడి అనేక యోగ్యతాపత్రములు
(సర్టిఫికేట్లు) వచ్చియున్నది. ఈగడియార
ముచక్కగ నడుచును. గ్లాసుదూముగలది
మొరటుపనులకు తరచుగలిగినది.
కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇదేమాదిరి గడి
యారమును మేము
దివసాలా రప్పించి
నాలుగు రూపా
యలకే ధర పంపు
చుంటిమి. అదే
మాదిరి యిపుడు
నుండేసాదలకుప
యోగించునటుల
నాలుగు రూపా
యలకే కావలసిన
వారికిపంపెదము.

ఈ చిత్రమునందు వలె ఈ గడియారమునకు విదు
అలారంబెల్లుల ప్రక్కన ఆమర్చియుండను. మనమెన్ని గంట
లకు మేల్కొనవలయునో యెన్ని గంటలకు నీ అలారములు
అయిదు నొకమేనుయమునందు చెవులకింపయినప్పుడనితో మోగి
నిద్ర లేవజాలను. ఆత్మర్యముల కాత్మర్యమిది. ప్రతివారును
కొని యానందంపొందగలడు. 4-0-0.
చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ,
తేపాల్ వెల్డె నెం. 167, మదరాస్. ఇ.

ఈపంచలు కొనుగోరి వీటితో పంచ 1-కి ఆత్మలారా
టమున కొరవని కొడగడ ప్రలాపము అను నాతన గ్రంథ
మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.

మంచినయము! వేనవేలు కర్చుపడినవి!! వెనకదొరకవు!!

మేలైన జపాక్ పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున
ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయన్న గలమేలైనజపాక్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల అనం
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది
పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్నం
ఇత్యాదిరంగులు గలవు! క్లాసునీయమైనట్టివి. త్వరపడడు.
గ్య మారనిడివిన్ని అగ్ల మార వెడ్డెల్లుగల పట్టుపంచ1-కి2-0-0
పంచ 1-కి తేపాల్ బ్రాన్లు ... 0-4-0
డిటా రెండుపంచలు కొనుగోరి తేపాల్ బ్రాన్లు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లౌడి, మదరాస్.

ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున ప్రతినిధులు ప్రభుల
శ్రీరామశాస్త్రి గారు మున్నగువారు సంచారము
జేయుచున్నారు. గాన వారల నాదరించి పత్రికకు
తగిన సహాయమునుజేసి పత్రిక నాదరించుటకు
దత్తమండలములోని మహాజనులు పాగ్గితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
పోస్టల్ బ్రాక్ నెం. 212, మదరాసు.